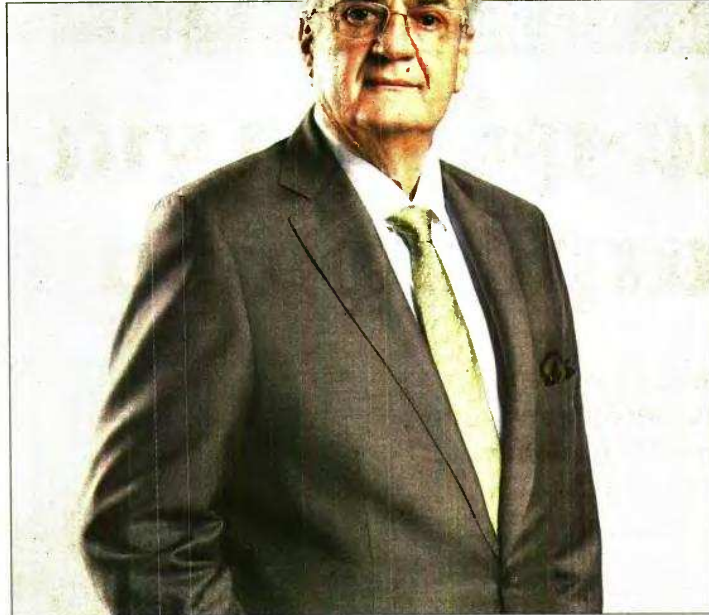

ΚΥΡΙΑΚΗ
16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2025

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 39

Εστιάζετε στην ανάπτυξη νέων φαρμάκων που θα χρησιμοποιούνται συνδυαστικά στη διάγνωση και θεραπεία. Ποια είναι τα σημαντικότερα οφέλη ενός τέτοιου συνδυασμού;

«Μέσα από τα διαγνωστικά φάρμακα, η ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο η ιατρική αντιμετωπίζει τη θεραπεία του καρκίνου. Στη δική μας γλώσσα, αποκαλείται «theragnostics» και σημαίνει ότι «βλέπω αυτό που θεραπεύω και θεραπεύω αυτό που βλέπω». Με τη νέα μέθοδο, ουσιαστικά δίνουμε στους γιατρούς τη δυνατότητα να μπορούν να αντιμετωπίσουν τον καρκίνο, γνωρίζοντας σε ποιο σημείο του σώματος εντοπίζεται, σε τι βαθμό έχει εξαπλωθεί και τη σύστασή του. Η τεχνολογία του PET/CT τούς έδωσε τη δυνατότητα να έχουν πλήρη εικόνα και να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους χρησιμοποιώντας όλα τα διαθέσιμα «όπλα» θεραπείας -τα οποία βεβαίως συνεχώς βελτιώνονται- ώστε να αντιμετωπίσουν πιο αποτελεσματικά τον καρκίνο. Στον τομέα αυτόν, η ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ επενδύοντας στην πυρηνική ιατρική, αντιπροσωπεύει τη Novartis, με τα πρωτοποριακά της ραδιοφάρμακα τα οποία προσφέρουν ποιότητα ζωής στους Έλληνες ασθενείς.

Από τον περασμένο Ιανουάριο, παράγετε και κυκλοφορείτε στην αγορά ένα από τα -μόλις τρία- αδειοδοτημένα φάρμακα παγκοσμίως το οποίο εστιάζει στη διάγνωση του Αλτσχάιμερ. Τι σημαίνει η διάθεση ενός τέτοιου προϊόντος στην ελληνική αγορά;

«Το βασικότερο πλεονέκτημα του συγκεκριμένου φαρμάκου είναι η πρόωπη και ανώδυνη διάγνωση της νόσου Αλτσχάιμερ, δίνοντας τη δυνατότητα στους γιατρούς να εξετάσουν με μεγάλη ασφάλεια κατά πόσο κάποιος πάσχει από αυτή την ασθένεια. Οι εταιρείες νευρολογίας υπολογίζουν περισσότερους από 400.000 ασθενείς στην Ελλάδα σε έναν πληθυσμό 10 εκατ. ανθρώπων. Επομένως αναφέρομαι σε ένα ποσοστό 4-5%, που αντίστοιχα είναι και παγκόσμιο. Το ενθαρρυντικό στοιχείο είναι ότι περιμένουμε πολύ σύντομα να αδειοδοτηθεί από τον EMA -τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό ΕΟΦ- το πρώτο φάρμακο για το Αλτσχάιμερ το οποίο αναμένουμε ότι θα καλύπτεται από τα ασφαλιστικά ταμεία. Αυτό σημαίνει ότι σε συνδυασμό με τη δική μας διάγνωση, η οποία θα αποτελεί προϋπόθεση, θα αλλάξουν τα δεδομένα για τον ασθενή και για την οικογένειά του, προσφέροντας ποιότητα στη ζωή τους. Το διαγνωστικό φάρμακο της ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ είναι αναγκαίο, ώστε να μπορεί να χορηγηθεί αυτή η θεραπεία, καθώς με αυτό θα προκύπτει και η πορεία του ασθενούς, ανά έτος.

Ποια είναι τα μελλοντικά σας σχέδια;

«Όσα έχουμε επιτύχει έως τώρα, αλλά και όσα θα ακολουθήσουν μέσα στα επόμενα 2-3 χρόνια θα «χτίσουν» τις βάσεις μας για τουλάχιστον τρεις δεκαετίες ακόμη. Δέσμευσή μας είναι ότι η εταιρεία θα συνεχίσει να επενδύει δυναμικά τόσο στην παραγωγική της δυναμική όσο και στην γκάμα των φαρμάκων που αντιπροσωπεύει σε όλο το φάσμα της πυρηνικής ιατρικής. ■

➔ Με καινοτόμες επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη, η ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ βάζει εδώ και περισσότερες από τρεις δεκαετίες τη «σφραγίδα» της στον τομέα της Πυρηνικής Ιατρικής, της Ογκολογίας και της Νευρολογίας. Η αμιγώς ελληνική φαρμακευτική εταιρεία, αξιοποιώντας την τεχνολογία που διαθέτει, καθώς και τη διαχρονική της συνεργασία με διεθνείς εταιρείες-κοσμοσούς στον χώρο των ραδιοφαρμάκων, συμβάλλει καθοριστικά στη διάγνωση και θεραπεία ασθενειών όπως ο καρκίνος και το Αλτσχάιμερ. Ο πρόεδρος και ιδρυτής της ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ, Άγγελος Παγώνης, μάς μιλά για τις πρωτοποριακές τεχνολογίες στις οποίες έχει επενδύσει η εταιρεία, καθώς και για τις νέες προοπτικές που διαμορφώνονται στον τομέα των ραδιοφαρμάκων.

Η ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ συμπλήρωσε ήδη 33 χρόνια στον τομέα της Πυρηνικής Ιατρικής, της Ογκολογίας και της Νευρολογίας. Είστε από τις ελάχιστες εταιρείες στην Ελλάδα που εξειδικεύεστε σε αυτούς τους τομείς. Με ποιον τρόπο πρωτοπορείτε;

«Σταθερή μας επιδίωξη είναι να βρισκόμαστε ένα βήμα μπροστά, να χιζούμε την επόμενη μέρα, επενδύοντας κυρίως στα μελλοντικά φάρμακα, στην έρευνα και στην ανάπτυξη. Η ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ υπήρξε η πρώτη εταιρεία που έφερε την εξέταση του PET/CT στην Ελλάδα. Επί 16 χρόνια στηρίξαμε το Εθνικό Σύστημα Υγείας, αλλάζοντας πλήρως τον τρόπο διάγνωσης του καρκίνου και την αντιμετώπισή του στη χώρα μας. Προχωρήσαμε σε επενδύσεις για την έρευνα νέων εξειδικευμένων φαρμακευτικών προϊόντων και αφιερώσαμε αρκετά χρόνια σε κλινικές μελέτες συνεργαζόμενοι με το Ινστιτούτο Έρευνας Καρκίνου της Γερμανίας και με πολύ μεγάλες διεθνείς εταιρείες για την παραγωγή και διάθεσή τους. Αποτέλεσμα αυτών των συνεργασιών είναι ότι η εταιρεία σήμερα, παράγει δύο καινοτόμα ραδιοφάρμακα που έχουν στόχο τη διάγνωση του καρκίνου του προστάτη με PET Ρ3ΜΑ στον τομέα της Ουρολογίας, αλλά και τη διάγνωση της νόσου Αλτσχάιμερ με Ρ3Τ β αμιλοειδούς στον τομέα της Νευρολογίας.

Τον ίδιο δρόμο ακολουθούμε και στον θεραπευτικό τομέα του φάσματος της πυρηνικής ιατρικής, επενδύοντας στο παρόν και στο μέλλον των φαρμάκων για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων καρκίνων. Είμαστε οι τοπικοί αντιπρόσωποι, στην Ελλάδα και στην Κύπρο, των ραδιοφαρμάκων (RLT products) της Novartis, έχοντας προσφάτως ανανεώσει τη σύμβαση συνεργασίας μας για τα επόμενα χρόνια.

Υστερα από όλα αυτά τα χρόνια, νιώθετε ότι καταφέρατε να εκπληρώσετε το όραμά σας;

«Η σημερινή ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ είναι η εξέλιξη μιας πορείας που έχει αφετηρία το 1978, όταν ξεκινούσα από το «μηδέν» στον τομέα των πυρηνικών φαρμάκων από τη θέση του εμπορικού διευθυντή στην κρατική γαλλική εταιρεία ραδιοφαρμάκων για τις περιοχές της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής. Το 1992, αποφάσισα να ακολουθήσω τον δικό μου δρόμο, αναζητώντας την πρωτοπορία σε νέα φάρμακα διάγνωσης και θεραπείας. Κάπως έτσι, έφτασα να δημιουργήσω την

ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΓΩΝΗΣ

«Αλλάξαμε τον τρόπο διάγνωσης και θεραπείας του καρκίνου»

Ο πρόεδρος της ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ, στον «Ε.Τ.» της Κυριακής για την πορεία της εταιρείας που εδώ και τρεις δεκαετίες πρωτοπορεί στους κρίσιμους τομείς της υγείας

ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ. Η πρωτοπορία υπήρξε πάντοτε ο στόχος μου και με αυτήν ως κίνητρο, συνεχίζω να εκπληρώνω το όραμά μου.

Αν επιλέγατε τρεις σταθμούς για τους οποίους νιώθετε υπερήφανος, ποιοι θα ήταν αυτοί;
-Ο πρώτος σημαντικός σταθμός ήταν η ίδρυση

της ΒΙΟΚΟΣΜΟΣ το 1992. Ο επόμενος ήταν το 2000 όταν δημιουργήσαμε μία από τις πρώτες σε ολόκληρη την Ευρώπη μονάδες παραγωγής ραδιοφαρμάκων με κυκλοτρόνιο, στο Λαύριο Αττικής. Ο τρίτος και εξίσου σημαντικός σταθμός ήταν η περίοδος 2017-2018 όταν αποφασίσαμε να μεγεθύνουμε την εταιρεία, επενδύοντας στην εξέλιξη της με νέα φαρμακευτικά προϊόντα.

2. ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΙ ΑΠΟ ΤΑ 200 ΔΙΣ . ΠΟΥ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΕΙ Η...

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .15/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .15/02/2025

Σελίδα: 24

Οφέλη για ελληνικές εταιρείες AI από τα 200 δισ. που κινητοποιεί η Ε.Ε.

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Ως απόλυτο «σταρ» της τεχνολογίας αποκαλεί πλέον σύσσωμη η επενδυτική –και όχι μόνο– κοινότητα τον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης. Η κινητοποίηση 200 δισ. ευρώ από την Ε.Ε. σε επενδύσεις γύρω από τον συγκεκριμένο κλάδο, προκειμένου η Γηραιά Ηπειρος να μη χάσει το τρένο της καινοτομίας, θα μπορούσε, σύμφωνα με παράγοντες του κλάδου, να αποτελέσει και σημαντική ευκαιρία για τη χώρα μας. Από λογισμικά τεχνητής νοημοσύνης που προβλέπουν τις πιθανότητες επιτυχίας μιας κλινικής έρευνας και την ανακάλυψη νέων χημικών μορίων έως και την εκπαίδευση ρομπότ που χρησιμοποιούνται στα εργοστάσια, ελληνικές εταιρείες διεκδικούν το δικό τους μερίδιο στην παγκόσμια αγορά AI.

«Επειδή η Ελλάδα στον κλάδο της τεχνολογίας και ειδικά της τεχνητής νοημοσύνης διαθέτει ένα πολύ καλό ακαδημαϊκό δυναμικό και ανθρώπινο ταλέντο, έχουμε

Το 2024 οι ελληνικές εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης προσείλκυσαν συνολικά πάνω από 123 εκατ. σε επενδύσεις.

μια ευκαιρία να το αξιοποιήσουμε, ιδίως εάν επικεντρωθούμε σε συγκεκριμένους τομείς που η χώρα μπορεί να έχει συγκριτικό πλεονέκτημα», αναφέρει στην «Κ» ο Ανδρέας Σταυρόπουλος, εταίρος στο αμερικανικό Threshold Ventures και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής για την τεχνητή νοημοσύνη. Σεχωριστή ευκαιρία αποτελεί, όπως σημείωσε και ο ίδιος, το εργοστάσιο τεχνητής νοημοσύνης (AI factory) που αναμένεται να δημιουργηθεί στην Ελλάδα, οι δράσεις του οποίου επικεντρώνονται σε τρεις τομείς: την υγεία, το περιβάλλον και τη γλώσσα.

Από λογισμικά τεχνητής νοημοσύνης που προβλέπουν τις πιθανότητες επιτυχίας μιας κλινικής έρευνας έως και την εκπαίδευση ρομπότ που χρησιμοποιούνται στα εργοστάσια, ελληνικές εταιρείες διεκδικούν το δικό τους μερίδιο στην παγκόσμια αγορά AI.

Στο μεταξύ, ήδη νεοφυείς εταιρείες που αναπτύσσουν τεχνολογίες AI σε αυτούς τους νευραλγικούς κλάδους κεντρίζουν όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον των επενδυτών. Σύμφωνα με πρό-

σφατη έρευνα του Foundation, Startups in Greece 2024-2025, η τεχνητή νοημοσύνη μαζί με τον κλάδο της υγείας (healthtech) αλλά και τη βιοτεχνολογία ήταν οι τομείς που εξασφάλισαν τις πε-

ρισσότερες χρηματοδοτήσεις κατά την περυσινή χρονιά. Όπως προκύπτει, ο συγκεκριμένος κλάδος κατέλαβε για πρώτη φορά στην Ελλάδα την πρώτη θέση στην προτίμηση των επενδυτών, με εταιρείες Ελλήνων που έχουν την έδρα τους στο εξωτερικό και παρουσία στη χώρα μας να αντλούν μεγάλα ποσά χρηματοδότησης. Τέτοια ήταν η περίπτωση της εταιρείας Axelera AI του Ευάγγελου Ελευθερίου, που άντλησε 65 εκατ. ευρώ.

Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με την έρευνα State of AI in 2024 που δημοσιεύτηκε πρόσφατα από το The Recursive, η Ελλάδα διαμορφώνει σταδιακά κρίσιμη μάζα επιχειρήσεων, αριθμώντας 188 εταιρείες που δραστηριοποιούνται ευρύτερα στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης. Μετά την Πολωνία, στην Ελλάδα συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο ποσοστό εταιρειών του κλάδου σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης.

«Η Πολωνία, η Ελλάδα και η Ρουμανία πρωτοστατούν στη δραστηριότητα των startups στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης αντιπροσωπεύοντας το 23,4%, το 17,5% και το 13,6% των startups αντίστοιχα», αναφέρει η σχετική έρευνα. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, από το 2021 έως το τέλος Αυγούστου του 2024, εταιρείες που παράγουν προϊόντα τεχνητής νοημοσύνης στην περιοχή της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης έχουν εξασφαλίσει κεφάλαια συνολικού ύψους τουλάχιστον 5 δισ. ευρώ. Το 2024 οι ελληνικές AI εταιρείες προσείλκυσαν συνολικά πάνω από 123 εκατ. σε επενδύσεις, επίδοση που κατατάσσει τη χώρα στη δεύτερη θέση, μετά την Πολωνία. Στη σχετική λίστα ξεχωρίζουν η Harbor Lab, η οποία με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης δίνει τη δυνατότητα στις ναυτιλιακές εταιρείες να διαχειρίζονται τις διαδικασίες ελλιμενισμού των πλοίων τους, παρέχοντας λύσεις στη διαχείριση εξόδων ελλιμενισμού.

Τζορτζ Γιανκόπουλος, συνιδρυτής της Regeneron

Είμαστε κοντά στο να νικήσουμε τον καρκίνο

Από καθηγητής στο Κολούμπια έγινε ο «άνθρωπος των φαρμάκων». Η δύσκολη αρχή, η πανδημία και τα επόμενα σχέδια

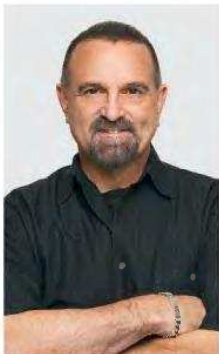
Της απεισάληνης μας στη ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΛΙΑΗ

Το 1988, πριν κλείσει τα τριάντα του χρόνια, ήταν ήδη καθηγητής Βιολογίας στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης. Τότε αποφάσισε να κάνει το άλμα από τον ακαδημαϊκό χώρο στις επιχειρήσεις. Η Regeneron, η εταιρεία που ίδρυσε με τον καθηγητή Νευρολογίας στο Κορνέλ, Λίο Σλάφφερ, κατέχει σήμερα περισσότερες από εκατό πατέντες φαρμάκων: για το άσθμα, την ατοπική δερματίτιδα, τη ρευματοειδή αρθρίτιδα, την εκφύλιση της ακράς κλίβιδας, τον καρκίνο, μεταξύ άλλων, και ο Τζορτζ Γιανκόπουλος, γιος πάμφτωχων Ελλήνων μεταναστών από την Καστοριά, συγκαταλέγεται στους αδιαμφισβήτητους πρωταγωνιστές της διεθνούς βιοτεχνολογίας και είναι δισεκατομμυριούχος. «The medicine man», έτσι τον αποκαλούν στις ΗΠΑ. Ο άνθρωπος των φαρμάκων...

Στα εργαστήρια της εταιρείας Regeneron πραγματοποιείται έρευνα που εστιάζεται σε πληθώρα ασθενειών. Σήμερα κατέχει περισσότερες από εκατό πατέντες φαρμάκων για ασθενείς όπως το άσθμα, η ατοπική δερματίτιδα, η ρευματοειδής αρθρίτιδα, η εκφύλιση της ακράς κλίβιδας και κυκλοφορούν στην αγορά δεκατρία εγκεκριμένα φάρμακά της, τα οποία αφορούν περίπου τριάντα νοσήματα.

Ο πατέρας του έφυγε από την Ελλάδα αμέσως μετά τον Εμφύλιο. Μ' ένα εμπορικό πλοίο πέρασε τον Ατλαντικό. «Αποβιβάστηκε σε μια ακτή της Αλαμπάρια και κατέφερε μετά πολλών βασάνων να φθάσει με τρένο στη Νέα Υόρκη, όπου ζούσε ένας θείος του, ελπίζοντας ότι θα τον καθοδηγήσει στο ξεκίνημά του. Πώς θα τον έβρισκε όμως; Δεν ήξερε ούτε μία αγγλική λέξη, η πόλη ήταν ακανθής. Κατέληξε να περιπλανιέται στο Σέντραλ Παρκ απεισιδημένος. Αλλά στάθηκε τυχερός, γιατί συνάντησε έναν παιδικό φίλο από την Καστοριά. Εκείνος τον βοήθησε να πάρει δουλειά σε ένα εργαστήριο επεξεργασίας γούνας, όπως ονομάζονταν τότε οι συστατικές τους. Επιπλέον, η μικρή αδελφή του φίλου του έμελλε να γίνει γυναίκα του: η μητέρα μου», λέει στην «Κ» ο Τζορτζ Γιανκόπουλος.

Γεννημένος στις ΗΠΑ από Έλληνες μετανάστες, ο Τζορτζ Γιανκόπουλος σήμερα συγκαταλέγεται στους αδιαμφισβήτητους πρωταγωνιστές της διεθνούς βιοτεχνολογίας.

Επαφή με τις ρίζες

Τον έχω συναντήσει στο γραφείο του, στο «αρχηγείο» της Regeneron, στο Ταρτίτσον της πολιτείας της Νέας Υόρκης. «Στους γονείς μου οφείλω το ότι μου μετέδωσαν τη λαχτάρα για μόρφωση. Πίστευαν ότι με τη γράμμασα η αδελφή μου κι εγώ θα εξασφαλίσαμε ένα καλύτερο μέλλον. Επιπλέον, μέσα από τις αφηγήσεις τους για την πατρίδα μας, για αρχαίους αλλά και νεότερους ήρωες, με έκαναν να νιώθω εκατό τοις εκατό Έλληνας. Μου έλεγαν ότι είμαι απόγονος του Αριστοτέλη και του Μεγάλου Αλεξάνδρου, επομένως μπορούσα να επιτύχω κάθε στόχο μου. Δεν με ενδιαφέρει αν είναι αλήθεια, μου αρκεί που αυτό έγινε κίνητρο μου για να προκόψω. Τέτοιες ιστορίες ασηγούμαι κι

«Μέσω της επιστήμης και της καινοτομίας θα δοθούν λύσεις στα προβλήματα και στους κινδύνους που απειλούν την ανθρωπότητα – από τις ασθένειες μέχρι την κλιματική κρίση».

εγώ στα παιδιά μου: την Ουρανία-Σοφία, τον Ντάμν-Γιώργο, τον Λουκά-Αχιλλέα και τη Δήμητρα-Αλεξάνδρα».

Η αγάπη του για την επιστήμη γεννήθηκε από τα πρώτα χρόνια του σχολείου. Ήταν πολύ καλός, ιδιαίτερα στα Μαθηματικά. Ο πατέρας του ονειρευόταν να τον δει γιατρό: έτσι, και τον σεβασμό της κοινωνίας θα είχε, όπως υποστήριζε, και ένα ικανοποιητικό εισόδημα θα εξασφάλιζε. Όμως, όταν ήταν δεκατριών ετών, η γιαγιά του, που τον μεγάλωνε γιατί οι γονείς του εργάζονταν σκληρά και έλειπαν πάρα πολλές ώρες από το σπίτι, αρρώστησε από Αλτσχάιμερ. «Τότε αποφάσισα να γίνω ερευνητής ώστε να βρω το φάρμακο και να τη σώσω. Έλαβα μέρος, μάλιστα, σε έναν διαγωνισμό στο Γυμνάσιο Επιστημών του Μπρονξ, όπου φοιτούσα, και πήρα το πρώτο βραβείο γράφοντας για την αναγέννηση των νευρώνων του εγκεφάλου: Regeneration, μόνο αυτό έχω στο μυαλό μου. «Δεν θα γίνω γιατρός, αλλά επιστήμονας», ανακοίνωσα στον πατέρα μου κι εκείνος τάραχτηκε γιατί ήξερε ότι όσοι ασχολούνταν με τη βασική έρευνα αμείβονταν με... ψίχουλα. Μια μέρα μου έδωσε ένα απόκομμα από τον «Έθνη» Κήρυκα», την εφημερίδα της ομογένειας. Ήταν μια συνέντευξη του ελληνικής καταγωγής Ρόι Βάτζελος, που διέτρεπε στη Merck,

τον κολοσσό παραγωγής φαρμάκων, ως επικεφαλής έρευνας και ανάπτυξης. «Αν πρόκειται να γίνεις επιστήμονας, τουλάχιστον γίνε σαν αυτόν», μου είπε. Και τα έφερε έτσι η ζωή ώστε να συνεργαστούμε αργότερα με τον Ρόι, στη Regeneron, την οποία ονομάσαμε έτσι γιατί η αναγέννηση των γαγγλιακών νευρώνων ήταν κοινό μας ενδιαφέρον».

Είκοσι χρόνια αποτυχίες

Η αρχή ήταν πολύ δύσκολη. «Τα πρώτα είκοσι χρόνια δεν είχαμε ούτε ένα εγκεκριμένο φάρμακο, μπαίναμε συνεχώς μέσα. Οι οικονομικές εφημερίδες έγραφαν ειρωνικά: «Αυτά συμβαίνουν όταν επιστήμονες έχουν το τιμώ που δεν έχει ξαναγίνει, γνωρίζεις ότι οι περισσότερες πιθανότητες είναι εναντίον σου. Αν δεις ως αδιέξοδο τα εμπόδια που θα βρεις, είσαι καταδικασμένος. Αν όμως τα θεωρήσεις ως ευκαιρία για να μάθεις κάτι πολύτιμο για να βελτιωθείς και να ξανασχεδιάσεις την πορεία σου, τότε έρχεται ολοένα και πιο κοντά στην

επιτυχία. Αυτό συνέβη στη δική μας περίπτωση».

Ο χώρος της βιοτεχνολογίας είναι ακραία δύσκολος και απαιτητικός. Μόνο μία στις εκατό προσπάθειες παραγωγής ενός νέου φαρμάκου έχουν αποτέλεσμα: οι υπόλοιπες εγκαταλείπονται έπειτα από χρόνια έρευνας και κλινικών δοκιμών, έχοντας κοστίσει στις εταιρείες εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια. Ακόμα δυσκολότερο είναι να εξασφαλιστεί έγκριση κυκλοφορίας από τον FDA, τον αμερικανικό Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων.

Οι επιδόσεις της Regeneron σε αυτά τα πεδία είναι εντυπωσιακές: σήμερα κυκλοφορούν στην αγορά δεκατρία εγκεκριμένα φάρμακά της, τα οποία αφορούν περίπου τριάντα νοσήματα. «Μπορεί να μην καταφέραμε να επικεντρωθούμε στο Αλτσχάιμερ και στις άλλες νευροεκφυλιστικές ασθένειες, όπως ήταν ο αρχικός μας στόχος, αλλά ποτέ δεν φανταζόμουν ότι θα είχαμε τόσο μεγάλο αντίκτυπο στις ζωές των ανθρώπων, ότι θα είχαμε βοηθήσει εκατομμύρια ασθενείς σε όλο τον κόσμο».

Η έρευνα που πραγματοποιείται στα εργαστήριά τους – με επικεφαλής επιστήμονα τον επίσης ελληνικής καταγωγής, από την Κοζάνη, Χρήστο Κυρατσούστια – και στον καρκίνο. Πόσο απέχουμε από το να βρεθεί θεραπεία και γι' αυτή την ασθένεια;

«Είμαι ένας απαισιόδοξος οπτιμιστής», απαντά ο Τζορτζ Γιανκόπουλος. «Πιστεύω ότι όλα είναι δυνατά. Αλλιώς τότε γιατί καταφέρει να μετατρέψουμε σε χρόνιες νόσους ορισμένες μορφές καρκίνων που προηγουμένως ήταν ανίατες και ισοδυναμούσαν με θανατική καταδίκη. Όμως ο καρκίνος δεν είναι μια ασθένεια, είναι χιλιάδες διαφορετικές. Είμαστε κοντά στο να τον νικήσουμε και βρίσκουμε όλο και πιο αποτελεσματικά όπλα εναντίον του, λοιπόν, αλλά ο δρόμος που έχουμε ακόμα να διανύσουμε θα είναι δύσβατος».

Η αγορά του αδυνατισματος

Η συζήτηση έρχεται και στο θέμα των φαρμάκων που βοηθούν στην απώλεια βάρους. Σκοπεύει η Regeneron να μπει σε αυτή την αγορά που γνωρίζεται πρωτοφανή άνθηση; «Θα είχαμε... αυτοκιτονικές τάσεις αν δεν το κάναμε», απαντά γελώντας ο Τζορτζ Γιανκόπουλος. «Όμως, αυτό θα συμβεί όταν θα είμαστε έτοιμοι. Πέρα από διάφορες ανεπιθύμητες ενέργειες – ναυτία, διάρροια, αφυδάτωση –, τα σκευάσματα που σήμερα κυκλοφορούν συμβάλουν στο να χαθεί κυρίως μυϊκή μάζα. Όταν σταματάει κανείς να τα παίρνει, ξαναπαίρνει βάρος: κυρίως λίπος, όμως. Εμείς δουλεύουμε μετριοδώς με στόχο να παρουσιάσουμε ένα φάρμακο που θα εξασφαλίσει ένα πιο υγιές αδύνατομα».

Στην πρώτη γραμμή

Στη διάρκεια της πανδημίας ο Γιανκόπουλος και οι συνεργάτες του βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή του πολέμου με τον κορωνοϊό. Τα μονοκλωνικά αντισώματα που παράγαν στα εργαστήριά της εταιρείας τους έσωσαν χιλιάδες ζωές, κορηγήθηκαν μάλιστα και στον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ όταν διαγνώστηκε θετικός στον ιό τον Οκτώβριο του 2020.

Συνέβαλαν η ετοιμότητα και η αποτελεσματικότητα που έδειξε η βιομηχανία φαρμάκων στο να αλλάξει ο τρόπος που κάποιοι άνθρωποι τη βλέπουν, ειδικά οι πιο καχύποπτοι; «Για ένα μικρό διάστημα, ναι. Στη συνέχεια πολλοί έλασαν τα επιπλέον μάσκα, αλλά που οι ίδιοι χαρακτηρίζαν θαυμαστά και μας αποκαλούσαν ήρωες. Ένα σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας εκτιμά πραγματικά τους επιστήμονες, τους οφείλει και τους εμπιστεύεται, δεν είναι όμως ευκαταρρόητος ο αριθμός εκείνων που μας βλέπουν με δυσπιστία, ακόμα και εκθρόνιστη. Κι όμως, μέσω της επιστήμης και της καινοτομίας θα δοθούν λύσεις στα προβλήματα και στους κινδύνους που απειλούν την ανθρωπότητα – από τις ασθένειες μέχρι την κλιματική κρίση».

4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 1

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΣΤΗΝ «Κ»

«Κάποιοι θέλουν να μας οδηγήσουν σε ζούγκλα»

*Η επικίνδυνη αμφισβήτηση των θεσμών – Το μήνυμα
για τα Τέμπη – Οι συζητήσεις για τους Meteor*

Να αποκρούσει την «επχείρηση εργαλειοποίησης» –όπως την αποκαλεί– του εθνικού τραύματος των Τεμπών επιχειρεί μέσω της συνέντευξής του στην «Κ» ο Κυριάκος Μητσοτάκης. Ο πρωθυπουργός καταλογίζει στην αντιπολίτευση «τυφλή διαμαρτυρία που κρύβει έλλειψη θέσεων» και εξηγεί ποιο ήταν το μήνυμα που έλαβε η κυβέρνηση από τα συλλαλητήρια. Αναφέρεται ακόμη στις

διαβουλεύσεις που είχε με τον πρόεδρο Μακρόν για το θέμα των Meteor, σχολιάζει τη φιλολογία περί επικείμενου ανασχηματισμού και απαντά στο ερώτημα αν θα αναζητηθούν ευθύνες για το δυστύχημα από τη Hellenic Train. Απάντηση δίνει και στα σενάρια κυβερνητικών συνεργασιών, σε περίπτωση μη αυτοδυναμίας στις επόμενες εκλογές. **Σελ. 4-6**

4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 4

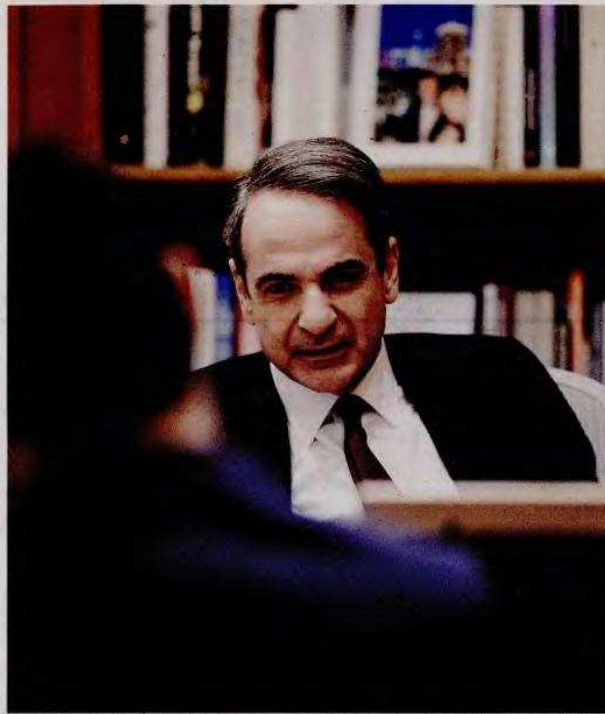
Συνέντευξη στον ΣΤΑΥΡΟ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Να απαντήσει σε αυτό που ονομάζει «επιχείρηση εργαλειοποίησης» της τραγωδίας των Τεμπών επικερδεί μέσω της συνέντευξής του στην «Κ» ο πρώην υπουργός. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης καταλογίζει στην αντιπολίτευση «τυφλή διαμαρτυρία που κρύβει έλλειψη θέσεων» και «επικίνδυνη επίθεση στους θεσμούς». Εξηγεί ακόμη το σκεπτικό του για την επιλογή Τασούλα για την Προεδρία της Δημοκρατίας, μιλάει για την πολιτική απέναντι στην Τουρκία και σχολιάζει τα σενάρια για πιθανό ανασχηματισμό.

– Την περασμένη Τετάρτη εξέλεξε Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο κ. Τασούλας. Η απόφασή σας να μην προτείνετε ξανά την κ. Σακελλαροπούλου πού εδράζεται; Θα ήταν ίδια εάν δεν είχε μεσολαβήσει ο νόμος για την ισότητα στον γάμο;

– Η κ. Σακελλαροπούλου θα μείνει στην Ιστορία ως η πρώτη γυναίκα Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Την τιμούμε και είμαστε πάντα ευγνώμονες για την προσφορά της. Στη σημερινή διεθνή συγκυρία, ωστόσο, εν μέσω γεωστρατηγικών μεταβολών και πολιτικών αναταράξεων, έκρινα ότι η πατρίδα χρειάζεται Πρόεδρο με μακρά εμπειρία στα δημόσια πράγματα. Και ο Κωνσταντίνος Τασούλας είναι, αναμφίβολα, ένας πολιτικός με αυτά τα χαρακτηριστικά. Επί δεκαετίες, άλλωστε, έχει υπηρετήσει ως δήμαρχος, ως βουλευτής και υπουργός. Κυρίως, όμως, ως πρόεδρος της Βουλής, εκλεγμένος για τρεις θητείες και με μεγάλες διακομματικές τηλεοψφίες.

Λυπάμαι, μάλιστα, που κάποιοι προσπάθησαν να τον εμπέδουν στη δική τους εργαλειοποίηση της τραγωδίας των Τεμπών. Και δεν μιλώ μόνο για τους γνωστούς ακραίους. Γιατί είδα και τον κ. Ανδρουλάκη να μη μένει καν στη Βουλή για να ακούσει το αποτέλεσμα της τελευταίας ψηφοφορίας. Ενώ, στο με ταξίδι, είχε παρασύρει το κόμμα του σε ρόλο τραγωδιστή των πιο απίστευτων σεναρίων. Επαναλαμβάνω, λοιπόν, ότι η χώρα μας έχει ανάγκη από αλήθεια και σοβαρότητα. Γιατί η αμφισβήτηση των θεσμών – από τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δικαιοσύνη μέχρι και τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας –

«Η χώρα μας έχει ανάγκη από αλήθεια και σοβαρότητα. Γιατί η αμφισβήτηση των θεσμών – από τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δικαιοσύνη μέχρι και τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας – κρύβει κινδύνους. Καταργεί κανόνες και όρια, οδηγώντας στην κοινωνική "ζούγκλα". Και ξέρουμε καλά ότι εκεί αδικούνται πρώτοι οι πιο αδύναμοι, καθώς επικρατεί ο νόμος του ισχυρότερου», λέει ο Κυριάκος Μητσοτάκης.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

Κάποιοι θέλουν να μας οδηγήσουν σε ζούγκλα

Ατλαντικού. Απουσιείτε από τις εξαγγελίες του προέδρου Τραμπ για τους δασμούς και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην ελληνική οικονομία; Μπορεί να υπάρξει ευρωπαϊκή απάντηση;

– Έχω πει επανειλημμένως ότι πιστεύω στην ευρωπαϊκή συνεργασία. Οφείβουμε να συνεργαστούμε στους πολλούς τομείς όπου τα συμφέροντά μας συγκλίνουν και να αναζητήσουμε λύσεις. Άλλωστε η επιβολή δασμών δεν είναι προς το συμφέρον ούτε της Ε.Ε. ούτε των ΗΠΑ. Η Ευρώπη, λοιπόν, θα αντιδράσει συλλογικά και ενιαία για να προστατέψει τα συμφέροντά της όπως και όπου αυτό χρειαστεί. Προφανώς θα υπάρχουν επιπτώσεις, μικρότερες όμως για την Ελλάδα λόγω του μικρότερου όγκου και μεριδίου των εξαγωγών της.

Μιλώντας, πάντως, για κοινές προκλήσεις, θα υπογραμμίσω ότι η Ευρώπη δεν μπορεί να λείπει από το τραπέζι των ειρηνευτικών συνομιλιών για την Ουκρανία. Εφτάσε ο καιρός, θα έλεγα, της γεωπολιτικής της ενθλιώσεως. Και η ώρα να αναζητήσει τη δική της ιδιαίτερη θέση στον καινούργιο χάρτη των παγκόσμιων συσχετισμών.

– Πολλοί εκφράζουν αγωνία για την ελληνική οικονομία, πως εξακολουθεί να είναι εύθραυστη, δέκα χρόνια μετά την οικονομική κατάρρευση. Έχετε τέτοιο φόβο;

– Η ανθεκτικότητα μιας οικονομίας κρίνεται από αντικειμενικούς δείκτες. Πρώτον, από τη δημοσιονομική της σταθερότητα. Να παράγει, δηλαδή, πλεονάσματα αντί για ελλείμματα. Δεύτερον, από το κόστος δανεισμού και την επενδυτική βαθμίδα στην οποία βρίσκεται. Τρίτον, από το μερίδιο των εξαγωγών στο ΑΕΠ της. Τέταρτον, από το δημόσιο και ιδιαιδικό κρέος της. Και πέμπτον, από το μέγεθος της απασχόλησης και της ανεργίας.

Σε όλους αυτούς τους δείκτες η οικονομία μας απέδειξε τα τελευταία 5,5 χρόνια ότι μπορεί να βεθεί φιλόδοξους στόχους και να τους επιτυγχάνει. Ετσι, ανακτίσαμε την επενδυτική βαθμίδα. Η ανάπτυξη επεκχωρεί ταχύτερα από την ευρωπαϊκή παρά την πανδημία και την ενεργειακή κρίση. Διανέχουμε χαμηλότερα από μεγάλα ευρωπαϊκά κράτη. Μειώσαμε,

“ Δέν υπάρχουν «μονοπωλίες». Πρόσωπα ευρύτερης εμβέλειας είχε και έχει και

“ Συνεκτική η πολιτική μας. Ο κάθε υπουργός προφανώς αναφέρεται

ο χώρος της Κεντροδεξιάς. Δεν πρόκειται για πρόνομο της Κεντροαριστεράς. Όπως και καμία πολιτική ομάδα δεν μπορεί να μονοπωλεί τα χαρακτηριστικά που απαιτεί το ύψιστο αξίωμα.

as- κρύβει κινδύνους. Καταργεί κανόνες και όρια, οδηγώντας στην κοινωνική «ζούγκλα». Και ξέρουμε καλά ότι εκεί αδικούνται πρώτοι οι πιο αδύναμοι, καθώς επικρατεί ο νόμος του ισχυρότερου.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, είμαι βέβαιος ότι ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα έχει μια επιτυχημένη θητεία, ενώνοντας όλους τους Έλληνες και εκθέτοντας κύρος και αξιοπρέπεια για τη χώρα. Κάτι που θα επιβεβαιωθεί στα χρόνια που έρχονται.

– Διατυπώνεται η κριτική ότι «παρβαδίστηκε» ένα έθιμο 30 ετών – της διακομματικής επιλογής προέδρου – για να συστηθεί στην κοινοβουλευτική σας ομάδα.

– Ας πούμε κάποτε τα πράγματα με το όνομά τους, μακριά από κατασκευασμένους μύθους. Πρόσωπα ευρύτερης εμβέλειας είχε και έχει και ο χώρος της Κεντροδεξιάς. Δεν πρόκειται για πρόνομο της Κεντροαριστεράς. Όπως και καμία πολιτική ομάδα δεν μπορεί να μονοπωλεί τα χαρακτηριστικά που απαιτεί το ύψιστο αξίωμα. Εκείνο που αποτελεί σταθερή αναγκαιότητα είναι η κατάλληλη, κάθε φορά, υποψηφιότητα να ανταποκρίνεται στις επιταγές του εθνικού συμφέροντος και μόνο.

Αλλά αφού μιλάτε για «έθιμο», κύριε Παπαντωνίου, ας θυμηθούμε τι είχε κάνει το ΠΑΣΟΚ ως κυβέρνηση όταν το 1985 είχε προτείνει τον Χρήστο Σαρτζετάκη. Ενώ, και πιο πρόσφατα, το 2009, ο Γιώργος Παπανδρέου, ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, είχε χρησιμοποιήσει την εκλογή του Προέδρου ως μοχλό για να προκληθούν εκλογές. Αρνήθηκε, όπως ξέρετε, τότε, την υποψηφιότητα Παπούλια με τρόπο υποκριτικό. Όμως, ξαφνικά συμφώνησε με αυτήν λίγο μετά, όταν άλλαξε η κυβέρνηση. Αρα για ποια «διακομματική παράδοση» μιλάτε;

– Να πάμε λίγο στην πρόσφατη συνάντησή σας με τον πρόεδρο

Η αμφισβήτηση των θεσμών κρύβει κινδύνους – Πιστεύω στα «ήρεμα νερά» ακριβώς γιατί εργαζόμαστε ώστε αυτά να είναι και ελεύθερα νερά – Για ποια «διακομματική παράδοση» μιλάμε στην εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας;

Μακρόν. Τι είπατε για το θέμα των πυραύλων Meteor;

– Τα εν όκω μν εν δήμω. Είχαμε μια εφ' όλης της ύλης συζήτηση από την οποία επαναβεβαιώθηκε η άριστη σχέση στρατηγικής συνεργασίας των δύο χωρών σε όλα τα επίπεδα. Ας μείνουμε εδώ, καθώς καταλαβαίνετε πως τα θέματα της εξωτερικής πολιτικής και της άμυνας δεν προσφέρονται για πολλές δημόσιες συζητήσεις...

– Πάντως, είδαμε την κυβέρνηση να κινείται σε διαφορετικό τόνο όσον αφορά τους Meteor. Και θέλω να σας ρωτήσω εάν το υπουργείο Άμυνας ήταν σε συνεννόηση με το Μαξίμου προκειμένου να προβεί σε δημόσια διαμαρτυρία προς τη Γαλλίδα πρέσβειρα. Έχει η κυβέρνηση δύο «πόλους» εξωτερικής πολιτικής;

– Η εξωτερική πολιτική της χώρας είναι μία και εκφράζεται από εμένα και συνολικά από το ΚΥΣΕΑ. Ο κάθε υπουργός προφανώς αναφέρεται στα θέματα που χειρίζεται καθημερινά. Η κατεύθυνση της κυβέρνησης, ωστόσο, είναι πάντοτε ενιαία και την αποτυπώνει ο πρωθυπουργός. Μην αναζητείτε, λοιπόν, διαφοροποιήσεις σε μια πολιτική απολύτως συνεκτική.

– Στα ελληνοτουρκικά, κύριε πρόεδρε. Το τελευταίο διάστημα φαίνεται πως οι σχέσεις με την Αγκυρα έχουν επιδεινωθεί. Πού βρισκόμαστε σήμερα; Σας περνά από το μυαλό πως η τακτική των τελευταίων δύο ετών ήταν υπερβολικά αισιόδοξη ως προς τις δυνατότητες βελτίωσης

των σχέσεων με την Τουρκία; Μήπως καλλιεργήθηκαν υπερβολικές προσδοκίες;

– Ποτέ δεν καλλιεργήσαμε προσδοκίες. Η Ελλάδα είχε ξεκάθαρη θέση από την αρχή, χωρίς ποτέ να διαπραγματευθεί τις διαχρονικά κόκκινες γραμμές μας. Τήρησε και τηρεί μια ενεργητική πολιτική με ορατά αποτελέσματα. Αλλωστε, τον δρόμο της ειρηνικής συνύπαρξης εμείς τον εισηγήσαμε. Για να προχωρήσει σε αυτόν και η Τουρκία, αναγνωρίζοντας την πραγματικότητα. Τα «κεκλιμένα», μάλιστα, έως τώρα ήταν πολλά και σημαντικά βήματα: από την απουσία παραβιάσεων και έντασης στο Αιγαίο μέχρι την επίσκεψη χιλιάδων τουριστών από τη γειτονική χώρα στα νησιά μας. Και από τη συνεργασία των δύο κρατών στο μέτωπο του Μεταναστευτικού και της Πολιτικής Προστασίας μέχρι την ανίχνευση κοινών οικονομικών δράσεων.

Είμαι υπέρ της καλής γειτονίας με τη χώρα που συνορεύουμε και με την οποία η γεωγραφία μας θέλει δίπλα δίπλα. Όμως δεν είμαι αφελής. Πιστεύω στα «ήρεμα νερά» ακριβώς γιατί εργαζόμαστε ώστε αυτά να είναι και ελεύθερα νερά. Γι' αυτό και, παράλληλα, η πατρίδα μας χτίζει ισχυρές συμμαχίες στο εξωτερικό. Προστατεύει τα σύνορά της. Και ενισχύει όσο ποτέ την εθνική της άμυνα και τις Ένοπλες Δυνάμεις της. Ακολουθούμε, δηλαδή, μια πολιτική που κάνει την Ελλάδα όλο και πιο ισχυρή.

– Έχετε προτείνει τη δημιουργία κοινής ευρωπαϊκής άμυνας. Πό-

σο ρεαλιστική είναι αυτή η πρόταση στη σημερινή Ε.Ε.;

– Θα θυμάστε ότι και παλαιότερα είχα προτάξει πρωτοβουλίες όπως τη δημιουργία του Ταμείου Ανάκαμψης, που τελικώς έγινε πράξη με πολλαπλά οφέλη. Ετσι θεώρησα αναγκαίο η χώρα μας να πρωταγωνιστήσει και στις διαβουλεύσεις με τους εταίρους μας για τη συγκρότηση ενός ενιαίου ταμείου για την Άμυνα. Για την εξείρεση των αμυντικών δαπανών από τους δημοσιονομικούς κανόνες. Αλλά και για την αντιπαραβολική θωράκιση της πείρου μας.

Δεν σας κρύβω ότι, όταν πρωτανοίξα το ζήτημα, οι υποστηρικτές δεν ήταν πολλοί. Όμως επέμεινα με διαρκείς τοποθετήσεις στις συνόδους, με αρθρογραφία μου στον διεθνή Τύπο, όπως και με επιστολή προς την πρόεδρο της Ε.Ε. που συνοπύγραφα με τον Πολωνό ομόλογό μου Ντόναλντ Τσουςκ. Με ικανοποίηση, λοιπόν, άκουσα, μετά το τελευταίο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, την πρόεδρο της Επιτροπής Σύρσουλα φον ντερ Λάιεν και τον πρόεδρο του Συμβουλίου Αντόνιο Κόστα να δηλώνουν έτοιμοι να διερευνήσουν τρόπους δημοσιονομικής ευελιξίας ώστε να αυξηθούν οι αμυντικές δαπάνες και να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή άμυνα. Μένει, βέβαια, πολύς δρόμος για να καταλήξουν αυτές οι συζητήσεις. Αλλά είναι ένας δρόμος που πλέον έχει ανοίξει. Οι δε πρόσφατες γεωπολιτικές εξελίξεις μάς επιβάλλουν να τον διαβούμε με ταχύτητα και αποφασιστικότητα.

– Να πάμε στην άλλη πλευρά του

επίσης, το δημόσιο χρέος κατά 55 μονάδες και το ιδιωτικό κατά 27%. Παράλληλα, παράγομε πρωτογενή πλεονάσματα. Σχεδόν το μισό ΑΕΠ μας αποτελείται, πλέον, από διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά και υπηρεσίες. Ενώ δημιουργήσαμε 500.000 νέες θέσεις εργασίας, μειώνοντας την ανεργία κατά 50%. Και πολλά ακόμη...

Διορθώσαμε, άραγε, όλες τις διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας μας; Όχι! Έχουμε ακόμη δρόμο μπροστά μας, κυρίως μέχρι η συλλογική αυτή πρόθεση να εκφραστεί και στο διαθεσίμο εισόδημα του πολίτη. Ασφαλώς, έως τώρα μειώθηκαν φόροι, ενώ αυξήθηκαν σε μόνιμη βάση οι μισθοί, οι συντάξεις και η κατώτατη μισθολογία. Μόνο το 2024 ο μέσος μισθός αυξήθηκε κατά 7,2% σε σχέση με το 2023. Πρέπει, ωστόσο, να συνεχίσουμε με στόχο τα 1.500 ευρώ στον μέσο μισθό και τα 950 ευρώ στον κατώτατο. Αλλά και η μεσοία τάξη να ανακουφιστεί περισσότερο.

Δουλεύει, επίσης, πρέπει να κάνουμε στην περαιτέρω μείωση του εμπορικού μας ελλείμματος, όπου κάρη στη γρήγορη ενεργειακή μετάβαση προς τις ΑΠΕ ήδη το 2024 επιτύχαμε να έχουμε εμπορικό πλεόνασμα και να είμαστε καθαρά εξαγωγικοί. Και, φυσικά, πολλά προσπάθεια απαιτείται για περισσότερες μεταρρυθμίσεις στην Υγεία και στην Παιδεία. Στην περαιτέρω ψηφιοποίηση του κράτους. Στην επίτακση των σπουδών δικαιοσύνης. Στις συγκοινωνίες. Και, ασφαλώς, στην ολοκλήρωση του Κτηματολογίου και των χρήσεων γης σε όλα τα χρόνια.

Όλα αυτά είναι οι προτεραιότητές μας. Σχέδια που προχωρούν ταυτόχρονα και αθόρυβα και τα οποία θα αποτυπώνονται σταδιακά σε απτά αποτελέσματα. Κάτι που ισχύει και για τα μεγάλα δημόσια έργα μέχρι το ορόσημο του 2027. Το μετρό της Θεσσαλονίκης είναι ένα τέτοιο παράδειγμα.

στα θέματα που χειρίζεται καθημερινά. Η κατεύθυνση της κυβέρνησης, ωστόσο, είναι πάντοτε ενιαία και την αποτυπώνει ο πρωθυπουργός. Μην αναζητείτε διαφοροποιήσεις σε μια πολιτική απολύτως συνεκτική.

4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 6

Ακούω τα μηνύματα διαμαρτυρίας, αρκεί να μένουν μακριά από σχέδια προσωπικής προβολής

Δεν θα υποταχθώ στις θεωρίες συνωμοσίας, ούτε στην εργαλειοποίηση ενός συλλογικού δράματος

Συνέχεια από τη σελίδα 4

Ασπίδα στη Δικαιοσύνη

Σε μια περίοδο που πολλοί αμφισβητούν ευθέως τη Δικαιοσύνη, έχω διπλό χρέος να υψώσω τείχος προστασίας στους λειτουργούς της. Άρα και στην ίδια τη Δημοκρατία μας.

Αν χρειαστεί, θα στηρίξουμε τη Σαντορίνη και τα άλλα νησιά

– Κύριε πρόεδρε, η σεισμο-

– Κύριε πρόεδρε, να περάσουμε στο ζήτημα των Τεμπών. Η κοινή γνώμη δέχεται το τελευταίο διάστημα διαρκώς αντιφατικές πληροφορίες για το θέμα του παράνομου φορτίου. Και εσείς ο ίδιος έχετε εκφράσει διαφορετικές απόψεις. Την Πέμπτη οι πραγματοποιήσιμες αποφάνθηκαν πως τα βίντεο που είδαν το φως της δημοσιότητας δείχνουν ότι δεν υπάρχει παράνομο φορτίο. Αν όμως τα πορίσματα κάνουν αναφορές για εύφλεκτο υλικό, δεν φοβάστε πως η σύγκρουση θα παραμείνει και πάλι δεν θα έχουμε ασφα- λές συμπέρασμα;

– Εμείς, κύριε Παπαντωνίου, δεν κάνουμε τους δικαστές, όπως κάποιοι στην αντιπολίτευση. Ειδικά δε σε σχέση με τις πρόσφατες εξελίξεις, μένουμε στο γεγονός ότι οι δικαστικοί πραγματογνώμονες, που ερευνούν την υπόθεση από την πρώτη μέρα, συμπεραίνουν ότι δεκαμενές εύφλεκτο φορτίο στην εμπορική αεροπορική δεν υπήρξαν. Μένει, ασφαλώς, η τελική ποσοποίηση των βίντεο από τις υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. Εφόσον, όμως, επιβεβαιωθεί η γνησιότητά τους, τότε όλο το σενάριο περί «παράνομου φορτίου» – άρα και τα τελευταία επιχειρήματα περί «συγκάλυψης» – καταρρίπτεται με κρότο.

Η άγνοια είναι το έδαφος του λαϊκισμού. Η εμμονική καχυποψία, ο πρώτος σπόρος του. Ενώ το ψέμα, όσο αλλόκοτο και αν είναι, γίνεται το λίπασμα που τον βοηθά να ανθίσει και να γιγαντωθεί. Ένα παράστο, δηλαδή, το οποίο δυστυχώς πότιζαν επί μήνες πολιτικές δυνάμεις και πρόσωπα της

δημόσιας ζωής που εκμεταλλεύονται με τον πιο χυδαίο τρόπο τον ανείπωτο πόνο των συγγενών.

Και κάτι τελευταίο: Σε μια περίοδο που πολλοί αμφισβητούν ευθέως τη Δικαιοσύνη, έχω διπλό χρέος να υψώσω τείχος προστασίας στους λειτουργούς της. Άρα και στην ίδια τη Δημοκρατία μας.

– Ναι. Εκφράζεται, όμως, η απορία γιατί αυτό το αποδεικτικό υλικό εμφανίστηκε τώρα, δύο χρόνια μετά το δυστύχημα. Δεν είναι λογικό να επιτείνεται έτσι η καχυποψία για το αν λειτουργήσε σωστά η Πολιτεία;

– Να συμφωνήσουμε σε μία σκέψη: ότι τα σημαντικά αυτά οπτικά ντοκουμέντα, αν αποδειχθούν γνήσια, η Πολιτεία δεν είχε κανέναν λόγο να τα δει καθυστερημένα στη δικογραφία. Αντιθέτως, φαίνεται ότι η αποκάλυψή τους καλδαι τα σχέδια όσων προσπάθησαν να επιβιώσουν πολιτικά κτιζοντας ένα ολόκληρο αφήγημα πάνω σε θεωρίες συγκάλυψης. Από εκεί και πέρα, η Δικαιοσύνη είμαι βέβαιος ότι θα δώσει απάντηση σε κάθε ερώτημα, παλιό και νέο.

– Φαίνεται πάντως ότι η έρευνα θα μπορούσε να είχε καταλήξει νωρίτερα, αν δεν είχαν καταστραφεί στοιχεία τις πρώτες ώρες. Η αντιπολίτευση μιλάει ακόμη για «μπάζωμα». Έχετε πλέον καθαρή εικόνα για το τι έγινε και τι δεν έγινε ουσιαστικά;

– Θα ήθελα, για ακόμα μία φορά, να κάνω έναν απαραίτητο διαχωρισμό: είναι ένα πράγμα η αξιολόγηση κάθε επιχειρησιακού χειρισμού στο πεδίο – και ιδίως

υπό το πρίσμα των αναγκών εκείνων των δραματικών ωρών – και άλλο η ανυπόστατη κατηγορία ότι τάχα έγινε «μπάζωμα». Δηλαδή ότι συνέβη κάτι που είχε στόχο τη συγκάλυψη. Ακόμη και η χρήση του απεχθούς αυτού όρου διπλώνει τις προθέσεις όσων τον επινόησαν. Αλλά να συγκάλυψι ποιος, τι, ποιον και γιατί; Αυτό, πέραν του ότι προσκρούει στην κοινή λογική, δεν προκύπτει από πουθενά. Αντίθετα, τώρα το επιχείρημα καταρρέει με πάταγο. Και, τελικά, για να είμαστε καθαροί: εγώ δεν περίμενα κανένα βίντεο για να αντικρούσω το ψέμα και τη χυδαίοτητα!

Σήμερα, ακόμη και υπό το φως των νέων δεδομένων, θα επιμείνω στην επιλογή την οποία έκανα εξαρχής: να αναζητηθεί η αλήθεια, να εντοπιστούν και να τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι και το κράτος να αντιληφθεί τα όσα βελτιωθεί. Δεν θα υποταχθώ όμως στις θεωρίες συνωμοσίας, ούτε στα λαϊκιστικά συνθήματα και στην εργαλειοποίηση ενός συλλογικού δράματος. Ένα δυστύχημα που προκάλεσε εθνικό πένθος δεν πρέπει να υποβιβαστεί σε φτηνό σύνθημα και σε μοχλό κομματικών σχεδιασμών. Και σε αυτό επιμένω!

– Θα αναζητηθούν ευθέως από τη Hellenic Train, στο πλαίσιο της σύμβασης που έχει υπογράψει με το Δημόσιο; Σκοπεύετε να εγείρετε το θέμα και διακρατικά, όταν συναντηθείτε με τον κ. Μερόν;

– Πριν και πάνω απ' όλα, οφείλουμε να περιμένουμε τις απαντή-

σεις της Δικαιοσύνης και τον καταμερισμό ευθυνών. Ανεξάρτητα από αυτό, όμως, σίγουρα θα πιέσω ώστε η εταιρεία να φέρει περισσότερα και καλύτερα τρένα, στον ταχύτερο δυνατό χρόνο. Έως το 2027 η γραμμή Αθήνα - Θεσσαλονίκη πρέπει να είναι εντελώς καινούργια.

Στο μεταξύ, πάντως, πολλά βήματα έγιναν ήδη. Για παράδειγμα, η ολοκλήρωση της τηλεδιάσκεψης, πλην του σημείου των καταστροφών του «Daniel». Η τοποθέτηση 300 καμερών σε όλο το δίκτυο και ο έλεγχος των τούνελ. Οι 120 νέες προσλήψεις στον ΟΣΕ και οι επιπλέον 140 που ετοιμάζονται. Αλλά και η αναδιάρθρωση του ενιαίου φορέα των Ελληνικών Σιδηροδρόμων. Πρέπει, ωστόσο, να γίνουν περισσότερα και αυτό είναι και το πιο διαφορετικό, δεσμεύομαι για ένα πράγμα: θα αναζητήσουμε τους καλύτερους για να αναλάβουν τον νέο αυτόν οργανισμό, αναμένοντας και τις προτάσεις της αντιπολίτευσης. Μέσα στην επόμενη διετία, η Ελλάδα πρέπει να διαθέτει έναν σιδηρόδρομο αντάξιο της εποχής μας.

– Ποιο είναι το μήνυμα που λάβατε, τελικά, εσείς από τις συγκεντρώσεις; Πώς ερμηνεύετε το κύμα της διαμαρτυρίας και πώς ανταποκρίνεστε σε αυτό;

– Κάθε πολίτης εκφράζει την αγωνία του ή το αίτημά του για δικαιοσύνη με τον τρόπο που επιθυμεί. Είτε συμμετέχοντας σε μία συγκέντρωση, είτε με μία ανάρτηση στο Διαδίκτυο, είτε βουβλά. Τα μηνύματα αυτά τα ακούω και συχνά τα συμμερίζομαι. Αρκεί, όμως,

να είναι αληθινά και να εδράζονται στην πραγματικότητα. Να μένουν μακριά από κομματικές υστεροβουλίες και έξω από σχέδια προσωπικής προβολής.

Με αυτήν την έννοια, νιώθω ότι οι πολίτες ζητούν Αλήθεια και Δικαιοσύνη. Κάτι που επιδιώκει και η Πολιτεία, συνδράμοντας, με κάθε τρόπο, το έργο της έρευνας και της ανάκρισης. Αντιλαμβάνομαι, όμως, και ότι η κοινή γνώμη ζητά από εμάς να τρέξουμε όσες αλλαγές χρειάζονται ώστε να μη συμβεί ξανά μία τέτοια τραγωδία. Και αυτό, ακριβώς, κάνουμε.

– Εσείς, εάν δεν ήσασταν πολιτικός, θα πηγαίνατε στις διαδηλώσεις, όπως είπε υπουργός σας;

– Επαναλαμβάνω: δική μου δουλειά είναι να προχωρήσω κάθε πολιτική η οποία θα απαντά θετικά στο διαχρονικό αίτημα της κοινωνίας για ένα αποτελεσματικότερο κράτος. Και ακριβώς αυτό είναι και η βασική μας διαφορά με την αντιπολίτευση: εμείς διεκδικούμε να εκπροσωπούμε τη σηγοριά, το σχέδιο και το αποτέλεσμα. Ενώ εκείνη την τυφλή διαμαρτυρία. Μία διαμαρτυρία, μάλιστα, που κάποτε γίνεται άναρθρη κραυγή δίχως προοπτική. Ένας συνασπισμός τάχα «αντι-Μητσοτακικός», που κρύβει τη δική τους έλλειψη προγραμμάτων και θέσεων. Ε, λοιπόν, αυτήν τη στρέβλωση δεν θα την αφήσω να κλιμακωθεί. Η χώρα δεν έχει ανάγκη από νέους διχασμούς, ούτε από νέες σκευωρίες. Έχει ανάγκη από σταθερότητα, ειδικά μέσα στο πρωτοφανές νέο γεωπολιτικό περιβάλλον στο οποίο έχουμε βρεθεί.

4. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 6

κή δραστηριότητα στη Σαντορίνη συνεχίζει να προκαλεί ανησυχία. Φοβάστε ότι μπορεί να υπάρξει επίπτωση και στην εθνική οικονομία; Η κυβέρνηση έχει plan B σε αυτό το απεικταίο σενάριο που μπορεί να επηρεάσει όχι μόνο τη Σαντορίνη, αλλά όλο το τουριστικό προϊόν της χώρας;

- Όπως θα έχετε διαπιστώσει, το κράτος έδρασε προληπτικά με όλες τις κρίσιμες δομές του και σε απόλυτη συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα, που παρακολουθεί το φαινόμενο της σεισμικής ακολουθίας στη Σαντορίνη, στην Αμοργό και στα γειτονικά νησιά. Σε ό,τι αφορά τον τουρισμό, αν και το φαινόμενο διαρκεί σε περίοδο χαμηλής κίνησης, λάβαμε ήδη μέτρα στήριξης των εργαζομένων και των επιχειρήσεων εκεί. Ευελπιστούμε ότι θα αποκλιμακωθεί η σεισμική δραστηριότητα, τονίζοντας και πάλι ότι τον πρώτο λόγο έχουν οι ειδικοί. Και σε κάθε περίπτωση, η εμβληματική Σαντορίνη και τα γειτονικά νησιά, αν χρειαστεί, θα υποστηρικθούν εκ νέου και κατά τη νέα τουριστική περίοδο.

«Πιστεύω στις μονοκομματικές κυβερνήσεις. Και η πεποίθησή μου αυτή ενισχύεται και από όσα βλέπουμε να συμβαίνουν στην υπόλοιπη Ευρώπη», λέει ο Κυριάκος Μητσοτάκης στον Σταύρο Παπανικολάου.

Καμία συνεργασία με τα κόμματα της Ακροδεξιάς

— Δεν θα σας ρωτήσω πότε θα κάνετε ανασχηματισμό, γιατί ξέρω ότι δεν θα πάρω απάντηση. Αλλά θα ήθελα να μου πείτε ποια θα είναι η φιλοσοφία και το εύρος των αλλαγών όταν γίνουν.

— Αντί να σας μιλήσω για ανασχηματισμούς που αποτελούν το προσφιλέθ θέμα των παραπολιτικών σπυλών, προτιμώ να σας μιλήσω για την Ελλάδα που αγωνίζομαι να αναδείξω το 2027, με τη λήξη της δεύτερης θητείας μας. Μια Ελλάδα που θα έχει βάλει τα δημόσια οικονομικά της σε τάξη και δεν θα είναι, μα, ουραγός στην Ευρώπη. Με μια οικονομία που θα παράγει πλεονάσματα και θα έχει μειώσει την αντικοινωνική φοροδιαφυγή, χρηματοδοτώντας έτσι με περισσότερους πόρους τη δημόσια υγεία, τα δη-

μόσια σχολεία, τις μεταφορές και την άμυνά μας.

Μια Ελλάδα, επίσης, χωρίς ουρές στα εieiγόντα των νοσοκομείων και ατελείωτες λίστες αναμονής στα χειρουργεία. Εναν τόπο όπου τα πανεπιστήμια θα έχουν πάψει να είναι άβυστα ανομιίας και θα ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις τα μη κρατικά, μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια. Μια Ελλάδα με ποιοτικά μέσα μαζικής μεταφοράς. Με ριζικά ανανεωμένο στόλο λεωφορείων, συρμών του ηλεκτρικού και του μετρό. Και με έναν σιδηρόδρομο που θα μεταφέρει με αξιοπιστία και ασφάλεια τους επιβάτες στον προορισμό τους.

Μια Ελλάδα, όπως είπα, με καλύτερα εισοδήματα, 1.500 ευρώ μέσο μισθό και 950 κατώτατο. Με λιγότερες κοινωνικές και πε-

ριφερειακές ανισότητες και περισσότερη ασφάλεια στα σύνορα. Ενεργειακά αυτόνομη και παραγωγικά πιο ισχυρή. Με ένα κράτος το οποίο θα έχει ψηφιοποιήσει όλες τις υπηρεσίες του. Και στο οποίο η Δικαιοσύνη θα λειτουργεί δίκαια και γρήγορα. Έχοντας, επιτέλους, ένα ψηφιακό Κτηματολόγιο και τοπικά πολεοδομικά σχέδια σε όλη τη χώρα.

Με άλλα λόγια, το πρόγραμμα που εφαρμόζουμε είναι πολυδιάστατο και αγγίζει όλους τους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής με στόχο μια καλύτερη ζωή για τον πολίτη. Τα πρόσωπα επομένως έχουν προφανώς τη σημασία τους, με μία και μόνο προϋπόθεση: να υπηρετούν διαρκώς αυτόν τον στόχο και αυτό το όραμα.

— Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν πως η Ν.Δ. απέχει από το όριο της αυτοδυναμίας. Εάν η εικόνα αυτή παραμείνει, με ποιόν θα επιδιώξετε να συνεργαστείτε;

— Πιστεύω στις μονοκομματικές κυβερνήσεις. Και η πεποίθησή μου αυτή ενισχύεται και από όσα βλέπουμε να συμβαίνουν στην υπόλοιπη Ευρώπη. Η πολιτική σταθερότητα, η σοβαρότητα και το σίγουρο σχέδιο προς την οικονομική πρόοδο νομίζω ότι είναι σήμερα και θα είναι αύριο τα καθοριστικά ζητούμενα.

Οι ίδιοι ισχυρισμοί, πάντως, ακούγονταν και πριν από τις εκλογές του 2023. Και όμως διαψεύσθηκαν από τον ελληνικό λαό. Δική μας δουλειά είναι να κάνουμε πράξη το πρόγραμμα για το οποίο εκλεγθήκαμε το 2023. Και είμαι σί-

γουρος ότι αν φανούμε συνεπείς, τότε θα κερδίσουμε και πάλι την εμπιστοσύνη των πολιτών.

— Στα δεξιά της Ν.Δ. το ποσοστό των κομμάτων έχει φθάσει σχεδόν στο 20%. Θεωρείτε πως έχετε κάνει και εσείς κάποιο λάθος και έχει αυξηθεί αυτό το ποσοστό; Θα κάνει κάτι διαφορετικό από τους πολίτες που σκέφτονται να τα υποστηρίξουν. Όμως το λέω καθαρά: πρώτον, αποκλείω κατηγορηματικά οποιοδήποτε ενδεχόμενο συνεργασίας με τα κόμματα της Ακροδεξιάς. Και δεύτερον, θα προσπαθώ συνεχώς με τις πολιτικές που εφαρμόζουμε να απαλλάξω με χειροπιαστά έργα στα αιτήματά και στις αγωνίες αυτών των ανθρώπων.

Αναρθρες κραυγές
Εμείς εκπροσωπούμε τη σγουριά, το αέθιο και το αποτέλεσμα. Ενώ η αντιπολίτευση πιν τυφλή διαμαρτυρία. Μία διαμαρτυρία, μάάλιστα, που κάποιο γίνεται άναρθρη κραυγή δίχως προοπτική.

5. ΚΑΘΕ ΤΟΠΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 1

ΨΥΧΙΑΤΡΟΙ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Κάθε τόπος έχει τη δική του ψυχοπαθολογία

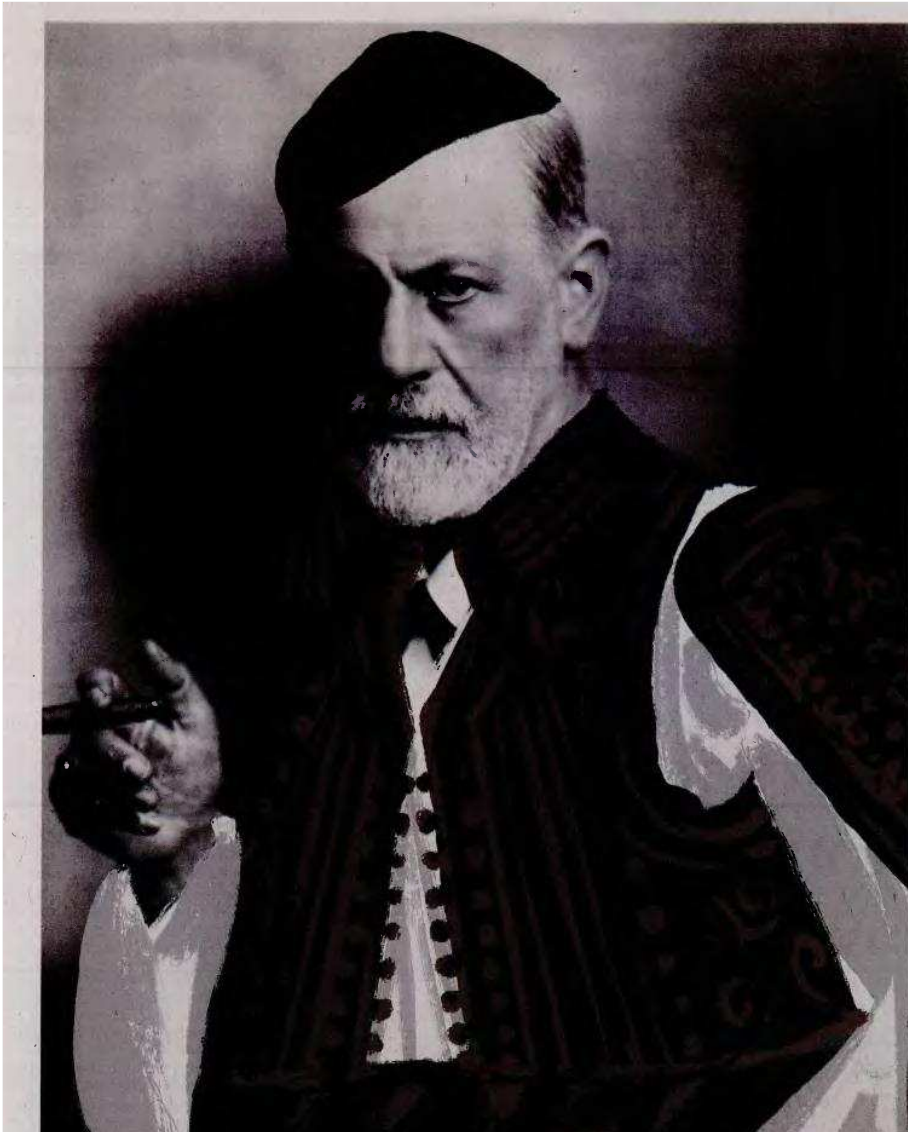
Επηρεάζει η τοπική κουλτούρα την ψυχική υγεία; Υπάρχουν ήθη και έθιμα που «ζορίζουν» τους ανθρώπους; Η «Κ» συνομίλησε με ψυχιάτρους που εργάζονται χρόνια στην περιφέρεια – στην Κομοτηνή, στην Πάτρα, στη Λάρισα, στο Ηράκλειο. Και κατέγραψε τις αναλύσεις τους για παθολογίες με τοπικές ιδιαιτερότητες. **Σελ. 30-31**

5. ΚΑΘΕ ΤΟΠΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 30

της ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ

Στις διεθνείς και πανευρωπαϊκές έρευνες για την κατάθλιψη η Ελλάδα εμφανίζεται σταθερά στις πρώτες θέσεις, χωρίς όμως να μπορεί να αποσαφηνίσει κανείς με βεβαιότητα τους λόγους. Ωστόσο, αναρωτιέται κανείς: ο θρακιώτης καταθλιβεται ή αγχεται για τους ίδιους λόγους με έναν Κρητικό; Πόσο ρόλο παίζουν η ιστορία, η γεωγραφία αλλά και η οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα μιας περιοχής στην έξαρση ψυχικών φαινομένων;

Η «Κ» μίλησε με πέντε ψυχιάτρους από την Κοζιτσινή, τη Ηράκλεια, την Πάτρα, τη Λάρισα και την Αθήνα για την τυπολογία των περιπτώσεων που συναντούν στην καθημερινή τους πρακτική σε νοσοκομεία, πανεπιστημιακές κλινικές και ιδιωτικά ιατρεία. Πέραν των ιδιαίτερων επιστημονικών ενδιαφερόντων του κάθε ψυχιάτρου, είναι σαφές ότι ανάλογα με το σημείο του χάρτη στο οποίο δραστηριοποιείται οι ιστορίες διαφέρουν, φανερώνοντας την καθοριστική επίδραση του πολιτισμικού υποστρώματος. Ωστόσο, υπάρχει ένας κοινός παρονομαστής, στον οποίον όλοι τους συμφωνούν. Η πατρίδα μας πρέπει να κάνει περισσότερα πράγματα ώστε να ενισχύσει τις δομές ψυχικής υγείας, οι οποίες από την πανδημία και ύστερα καλούνται να διαχειριστούν συντριπτικά μεγαλύτερο αριθμό συμπολιτών μας. Το θετικό είναι ότι σε σχέση με το παρελθόν περισσότεροι Έλληνες προστρέχουν σε ειδικούς, δίχως πλέον να φοβούνται τόσο το θέμα του κοινωνικού στιγματισμού. Εκεί όμως η πολιτεία δεν έχει φροντίσει να στελεχωθεί σωστά το σύστημα της υποδοχής και περίθαλψής τους.

ΚΟΜΟΘΗΝΗ
«Γιατρέ, σφιγγεται
η ψυχή μου»

σλειτοργιών. Τρίτη κατηγορία είναι οι συμπολίτες μας διαφορετικού θρησκευματος, αυτοί που αποκαλούμε μειονοτικούς, αλλά εγώ προτιμώ τον όρο διαπολιτισμικοί.

Στην πρώτη ομάδα, λ.χ., θυμάμαι όταν στην κρίση γίνονταν απολύσεις από τράπεζες, είδα πολλά στελέχη, που δοκιμάζονταν από την αγωνία του να χάσουν τη δουλειά τους, να εμφανίζονταν κατάθλιψη. Στην αγροτική ομάδα, ιδιαίτερα στο παρελθόν, κάθε άνοιξη γέμιζε το ιατρείο από γυναίκες από χωριά με αγχώδεις διαταραχές. Σταδιακά άρχισα να καταλαβαίνω ότι ήταν απότοκο των σκληρών εργασιών που έκαναν όλο τον χειμώνα, από το να υφαινούν βελόνιζες έως τα ασπρίσματα. Ήταν η σωματική τους κόπωση που ξεσπαγε. Στη διαπολιτισμική ομάδα υπάρχουν ξεκάθαρα άλλες συνθήκες ζωής. Όταν παντρεύεται ένα νέο ζευγάρι δεν θα πάσει δικό του σπίτι, αλλά η κοπέλα θα πάει να ζήσει με την οικογένεια του γαμπρού. Το πρόσταγμα θα το έχει η πεθερά. Πολύ συχνά οι άνδρες του σπιτιού εργάζονται για πολλούς μήνες στη Γερμανία και την Ολλανδία σε υπερβολικές και φωτώρια. Και έτσι τα κορίτσια μένουν μόνα με την οικογένεια του συζύγου. Αυτές οι νέες γυναίκες εμφανίζουν συχνότατα καταθλιπτικές διαταραχές. Γίνεται πολύ μεγάλη κατάχρηση και στα ψυχοφάρμακα, διότι στην Ελλάδα μπορείς να πάρεις αρκετά τέτοια σκευάσματα από το φαρμακείο. Οι άνδρες το ρίχνουν στο ποτό και στον τζόγο. Από την άλλη, έχει τύχει να δέχομαι μέιλ από 30άρηδες με καταγωγή από τα Πομακοχώρια που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Ελλάδα, σπούδασαν στο ελληνικό πανεπιστήμιο, βρήκαν δουλειά στο εξωτερικό. Και με αναζητούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου να κλείσουν ραντεβού για κάποιον από τους γονείς στο χωριό που έχει πρόβλημα. Είναι η γενιά που έχει κάνει ρήξη στη σχέση της με τον τόπο. Οι ίδιοι οι νέοι το βλέπουν ως σωτηρία. Οι ηλικιωμένοι, όμως, το αντιμετωπίζουν σαν να καλεί η οικογένεια», λέει ο κ. Εσαγιάν.

5. ΚΑΘΕ ΤΟΠΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 30

ΕΠΙΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΕΛΕΝΗ ΑΣΠΡΑΚΗ

Πώς νοσεί η ψυχή κάθε τόπου;

Επηρεάζει η τοπική κουλτούρα την ψυχική υγεία; Υπάρχουν ήθη και έθιμα που «ζορίζουν» τους ανθρώπους; Η «Κ» συνομίλησε με ψυχιάτρους που εργάζονται χρόνια στην περιφέρεια. Και κατέγραψε τις αναλύσεις τους για παθολογίες με τοπικές ιδιαιτερότητες

«Πες στον άνδρα σου να βρει μια δουλειά στο νοσοκομείο γιατί θα πεινάσετε. Σιγά μην τολμήσουν να πάνε στον ψυχίατρο εδώ. Και αν ανοίξει ιατρείο, ας μη διαλέξει το κέντρο της πόλης διότι κανένας ασθενής δεν θα θέλει να τον βλέπει ο κόσμος να περνάει το κατώφλι!». Αυτά άκουγε η σύζυγός μου από τους συμπατριώτες μου όταν αποφάσισα να επιστρέψω από το εξωτερικό για να δραστηριοποιηθώ επαγγελματικά στην Ελλάδα», λέει ο Γκάρο Εσαγιάν, ιδιώτης ψυχίατρος στην Κομοτηνή, που δίδαξε επί σειρά ετών στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο. «Είμαι ο πρώτος με την ειδικότητα του ψυχιάτρου που ήρθα στη Θράκη τη δεκαετία του 1990, αφότου εργάστηκα για 14 χρόνια στην Ιταλία, στη Γαλλία και στην Ελβετία. Από τη Θεσσαλονίκη έως την Ορεστιάδα δεν υπήρχε κανείς και οι άνθρωποι πήγαιναν σε νευρολόγους τότε. Ελπίοντας το πελατολόγιό μου στην ευρύτερη περιοχή με πλουσιότατα πα πείρα 35 ετών, διακρίνω κονδρικά τρεις κατηγορίες. Η πρώτη είναι εκείνοι που ζουν στο άστυ, με ψυχιατρική φαινομενολογία όμοια μ' εκείνη των μεγάλων πόλεων. Ύστερα ο αγροτικός πληθυσμός με ιδιαιτερότητες στην έκφραση των ψυχιατρικών δια-

«Ο τρόπος με τον οποίον κερρίζεται κανείς τις εσωτερικές τους εντάσεις έχει να κάνει και με τη μόρφωση, την καλλιέργεια. Οι μορφωμένοι μπορούν να περιγράψουν ένα πρόβλημα: να το πρώτο βήμα προς τη θεραπεία. Τα άτομα από αγροτικές περιοχές, είτε χριστιανοί είτε μουσουλμάνοι, δεν έχουν τη σκευή να επεξεργαστούν εσωτερικά αυτό που τους συμβαίνει. Συνεπώς το σωματοποιούν, έρχονται και μου λένε: "Γιατρέ, σφίγγεται η ψυχή μου, χτυπάει η καρδιά μου, με πονάει η πλάτη μου, με πονάνε όλα". Αυτό είναι καλυμμένη κατάθλιψη. Εννοείται ότι έχουν πάει πιο πριν σε παθολόγους και εδώ είναι το οξύμωρο. Στις περισσότερες περιπτώσεις πιστεύω ότι οι συνάδελφοί μου βλέπουν πως το θέμα δεν είναι παθολογικό και όμως δεν τους στέλνουν στον ειδικό της ψυχικής υγείας. Στην κουλτούρα της Θράκης επίσης δεν συζητούνται τα θέματα κακοποίησης εντός της οικογένειας. Τα διαισθανόμουν και έκανα πολύ κόπο να τα βγάλω από το αφήγημα των ασθενών μου. Σήμερα τα πράγματα είναι καλύτερα. Από την άλλη, στην Ελλάδα όλοι μπορούν να δηλώνουν ψυχολόγοι, δίχως τη σωστή εκπαίδευση και να καταστρέφουν ανθρώπους σε ανάγκη».

Το «άβατο» της οικογένειας

«Στην κουλτούρα της Θράκης δεν συζητούνται τα θέματα κακοποίησης εντός της οικογένειας. Τα διαισθανόμουν και έκανα πολύ κόπο να τα βγάλω από το αφήγημα των ασθενών μου. Σήμερα τα πράγματα είναι καλύτερα. Από την άλλη, στην Ελλάδα όλοι μπορούν να δηλώνουν ψυχολόγοι δίχως τη σωστή εκπαίδευση και να καταστρέφουν ανθρώπους σε ανάγκη».

Γκάρο Εσαγιάν

Το άγχος της επιβίωσης

Οι νέοι που παραμένουν στην Πάτρα «διαποτίζονται από την αγωνία της επιβίωσης, κάτι που επίσης φέρνει άγχος και κατάθλιψη. Δείτε λ.χ. την Καλαμάτα που γνωρίζει ανάπτυξη. Δεν είναι ότι εκεί τα έχουν ξεπεράσει όλα. Όταν όμως ρέει ο παράς, μπορεί να τα παραμερήσεις κάποια ζητήματα, χωρίς να τα λύνεις».

Πάνος Αλεξόπουλος

Κεκαλυμμένη κατάθλιψη

«Τα τελευταία χρόνια διειστώνεται η σκέψη που έχουν με την ψυχική υγεία ακόμη και περιβαλλοντικοί παράγοντες, όπως η πλιοφάνεια. Πηγαίνοντας στη Λάρσα ή στα Τρίκαλα ο επισκέπτης θα δει ευημερούσες πόλεις – δεν είναι ορατά στο μάτι η κατάθλιψη, ίσως διότι είναι κεκαλυμμένη ή διότι οι πάσχοντες δεν βγαίνουν έξω τόσο εύκολα».

Νίκος Χριστοδούλου

5. ΚΑΘΕ ΤΟΠΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 31

ΠΑΤΡΑ

Η οικονομική κρίση έγινε ψυχική

Αν στη Θράκη αναδεικνύεται ανάγλυφα το ζήτημα της διαφορετικής θρησκευτικής ταυτότητας, αλλά και της αγροτικής ζωής, στην Πάτρα η οικονομική και κοινωνική ιστορία της πόλης έχει αφήσει το αποτύπωμά της στα ψυχικά θέματα που έχουν σήμερα οι κάτοικοι. Ο Πάνος Αλεξόπουλος είναι διδάκτωρ και υφηγός του Τεχνικού Πανεπιστημίου του Μονάχου, ενώ από τον Απρίλιο του 2015 συνεχίζει τη μάχιμη κλινική, διδακτική και ερευνητική δραστηριότητά του στην Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Πατρών. Είναι επιστημονικός υπεύθυνος του Ειδικού Ιατρείου Ψυχογεννητικής και πρώιμης Διάγνωσης Νευροψυχικών Διαταραχών στο πανεπιστημιακό νοσοκομείο της πόλης και διευθυντής της Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής των Πατρών. «Εργάζομαι ως ψυχίατρος από το 2004, στην αρχή στη Γερμανία και την Ιρλανδία και από το 2015 στην γενέτειρά μου. Στην πόλη μας μπορώ να δω τα τραύματα που έχει αφήσει η αποβιομηχανισμός και κατά επέκτασιν η ανεργία να καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τα προβλήματα ψυχικής υγείας που βλέπω σε αρκετούς ηλικιωμένους, αλλά και στους νεότερους. Οι πρώτοι είναι συνήθως περιπτώσεις των οποίων τα παιδιά έχουν μεταναστεύσει, ζουν και κάνουν καριέρα στο εξωτερικό. Οι ίδιοι οι γονείς είναι εκείνοι που προέτρεψαν τα τέκνα τους

στην και ύστερα έχασαν και τη δουλειά. Στην καθημερινή κλινική μου πράξη βλέπω συνεχώς τα αποτελέσματα αυτής της κατάστασης να εκφράζονται κυρίως με αγχώδεις διαταραχές και κατάθλιψη. Οι νεότεροι τα βιώνουν λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης στην πόλη, της έλλειψης επαγγελματικής προοπτικής, της καθυστέρησης στην εξέλιξη της ζωής, της μοιρολατρίας που τους εμφυσούν οι γονείς ότι αν δεν φύγουν δεν θα προκόψουν. Οσοι μένουν, διαποτίζονται από την αγωνία της επιβίωσης, κάτι που επίσης φέρνει άγχος και κατάθλιψη. Δείτε, λ.χ., την Καλαμάτα που γυρίζει ανάποδα. Δεν είναι ότι εκεί τα έχουν ξεπεράσει όλα. Όταν όμως ρέει ο παράς, μπορεί να τα παραμερίσεις κάποια ζητήματα, χωρίς να τα λύσεις».

Πάνος Αλεξόπουλος, Πάτρα.

Σάββας Σαββόπουλος, Αθήνα.

στην Ιατρική Σχολή του Ηρακλείου παρουσίασε τα αποτελέσματα έρευνας με βάση τις εισαγωγές στην ψυχιατρική κλινική του ΠΑΙΓΝΗ από το 2019 έως και το 2024. Εκεί φάνηκε πως υπήρξε σαφέστατα μια αυξητική πορεία, ενώ μια από τις διαγνώσεις (όχι η μόνη) στους ανθρώπους αυτούς ήταν η χρήση αλκοόλ ή ουσιών. Οσο πιο μεγάλη χρήση υπάρχει τόσο πιο πολύ επιθετικός γίνεται κάποιος, είτε ενήλικος είτε ανήλικος. Μπορούμε να πούμε ότι με τις ουσίες, που είναι πανελλήνιο φαινόμενο αλλά σίγουρα πιο έντονο στην Κρήτη, σχετίζεται η έξαρση της επιθετικότητας που βλέπουμε τα τελευταία χρόνια. Σχετικά με το αλκοόλ, σκεφθείτε ότι έρχονται Ευρωπαίοι να συνταξοδοτηθούν εδώ διότι έχει θάλασσα, ήλιο και πολύ φθινό οινόπνευμα. Επίσης, αν μην ξεχνάμε ότι στην Κρήτη το να βάλουν σε ένα αγόρι του δημοτικού να πει λίγη τοκουαΐδα είναι κάτι που συντηθίζεται, δεν θεωρείται επιλήψιμο».

Ρωτήσαμε την κ. Μπάσια, που εργάζεται επί μη 25ετία στο νησί, ποιος είναι ο ρόλος των διακριτών εθίμων και του τρόπου ζωής στην Κρήτη με την πανελλαδική πρωτιά στις αυτοκτονίες. «Οι υποθέσεις που κάνουμε είναι ότι μπορεί να υπάρχει μια γενετική προδιάθεση. Το πολιτισμικό κομμάτι παίζει βέβαια τον ρόλο του, όπως η σπλοκατοχή και η σπλοκρηπία. Όταν υπάρχει πρό-

ναί και τα νήματα του πολιτιστικού περιβάλλοντος στους ασθενείς του; «Πριν πάμε ο' αυτό νομίζω ότι πρέπει να μιλήσουμε για το πως ο σημερινός παγκόσμιος πολιτισμός, όπως τον βιώνουμε στη Δύση, επηρεάζει όλους τους ανθρώπους, με αιχμή τον υπερκαταναλωτισμό, τον ναρκισσισμό, την επιφανειακότητα στις σχέσεις. Ομως, αυτή η κυρίαρχη τάση φοράει κάθε φορά "τις τοπικές ενδυμασίες" κάθε χώρας, θα εκφραστεί με άλλο τρόπο σε κάθε κουλτούρα», λέει ο Σάββας Σαββόπουλος, που έζησε και εργάστηκε στη Γενεϊνή επιστρέφοντας πριν από 34 χρόνια στην ελληνική πρωτεύουσα. Εκτοτε έχει ασθενείς από όλες τις κοινωνικές τάξεις, τις ηλικίες, τις καταγωγές. «Στην ανάλυση, μέσα από τις ταυτίσεις που έχουν οι ασθενείς με τους γονείς τους βγαίνουν τα τραύματα παλαιότερων γενεών. Μπορεί, λ.χ., να βλέπεις έναν νέο Αθηναίο, εγγόνι ενός θύματος του Εμφυλίου στην επαρχία και μέσα από την τραυματική θεματική που αποκαλύπτεται να προκύπτει η σύνδεση με το χωριό ή την κωμόπολη. Αφουγκράζεσαι τον απόηχο των επιθυμιών, των καταστροφών, των επιτευγμάτων και των εντολών που κληροδότησαν οι γονείς και οι παππούδες από τη μεριά της μάνας και του πατέρα, άρα αναγκαστικά θα βρεις συνδέσεις με άλλον τόπο και χρόνο και πολιτισμική κατάσταση. Κανένας ασθενής δεν προσέρχεται μόνος του στη θεραπεία, κουβαλάει μαζί νοερά την οικογένειά του και ό,τι δύσκολο έχουν περάσει τα μέλη της. Το ενδιαφέρον είναι ότι όσο πιο τραυματικό είναι αυτό το παρελθόν τόσο ενδεχομένως πιο σοβαρή είναι η παθολογία που εμφανίζει αυτός ο άνθρωπος στο εδώ και τώρα.

ΛΑΡΙΣΑ

Τραύματα και αποστάγματα

Στην πρόσφατη Ευρωπαϊκή Κοινωνική Έρευνα, που παρουσιάστηκε από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο τον Δεκέμβριο του 2024, οι Θεσσαλοί βγήκαν οι πιο θλιμμένοι Έλληνες. Πολλοί απέδωσαν τα ευρήματα στον πρόσφατο «Daniel» και στις καταστροφές του. Ο Νίκος Χριστοδούλου εργάζεται ως ψυχίατρος εδώ και 13 χρόνια. Είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, αλλά και πρόεδρος του τομέα Ψυχιατρικής των Καταστροφών στην

Νίκος Χριστοδούλου, Κομοτηνή.

NIKE KOKKALIS

5. ΚΑΘΕ ΤΟΠΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 31

να εκπαιριστούν ώστε να βρουν καλύτερη τύχη. Βρίσκονται όμως αναγκαστικά δίχως την καθημερινή κοινωνική επαφή. Μ' έχουν λοιπόν συγχλονήσει οι άνθρωποι αυτοί που έρχονται στο ιατρείο και στην αρχή λάμπουν τα μάτια τους από καμάρι όταν μου μιλάνε για τη σταδιοδρομία των παιδιών τους σε κάποιο μακρινό μέρος και μετά βγαίνει όλο το πρόβλημα της μοναξιάς και της απουσίας φροντίδας. Η κατάθλιψη τους τρώει».

«Στην Πάτρα, μεγάλες ομάδες πληθυσμού κλήθηκαν να κάνουν τη διαχείριση μιας συλλογικής ήττας, που είχε ορόσημο το κλείσιμο μεγάλων βιομηχανικών μονάδων. Συνήθως επρόκειτο για άνδρες και γυναίκες που άφησαν πίσω τα χωριά τους στον νομό Αχαΐας ή Αιτωλοακαρνανίας, κάθοντας ένα τμήμα της καταγωγικής τους ταυτότητας και ήρθαν τις δεκαετίες του '50, του '60 και του '70 στην τρίτη σε μέγεθος ελληνική πόλη να πιάσουν δουλειά στα εργοστάσια. Εκεί γνώρισαν αφεντικά όπως ο Στράτος και ο Λαδούπουλος. Τη δεκαετία του '80 τα πράγματα πήγαν στραβά, οι επιχειρήσεις κρατικοποιήθηκαν όταν το παντοδύναμο τότε ΠΑΣΟΚ είχε μεγάλη επιρροή. Οι συνδικαλιστές στους οποίους πίστευαν οι εργαζόμενοι δεν διαχειρίστηκαν καλά τα πράγματα και έτσι μπήκε το τελεωτικό λουκέτο. Εμείναν χιλιάδες άνεργοι βουτηγμένοι στην αίσθηση της προδοσίας του σνειρού για καλύτερη ζωή, στο μέρος μάλιστα που νόμιζαν ως τόπο της Επαγγελίας. Τα οικονομικά προβλήματα σταμάτησαν την ομαλή ενσωμάτωση και την πρόοδο τους: άφησαν τα χωράφια, δεν δημιούργησαν κάτι, δεν διαμόρφωσαν ευκαιρίες για το μέλλον, απλώς εργά-

στηγκοσμία ψυχιατρική κττ. Μεγάλωσε στην Αθήνα, σπούδασε και εργάστηκε στη Βρετανία για 23 χρόνια. Όταν άνοιξε μια θέση για τη διεύθυνση της Ψυχιατρικής Κλινικής Λάρισας επέστρεψε στην πατρίδα εν μέσω πανδημίας το 2020: «Στη Θεσσαλία υπάρχει έντονο το στοιχείο της κατάθλιψης. Μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει σαφές ποιοι είναι οι λόγοι που οι επιδημιολογικές μελέτες βγάζουν αυτό το αποτέλεσμα. Θα είναι όμως αυθαίρετο από τη συσχέτιση να κάνουμε άλματα για να πάμε στην αιτιότητα. Αναφορικά με τον "Daniel", λ.χ., δεν είναι κάτι που ισχύει διότι και παλαιότερες μελέτες εμφάνιζαν υψηλά ποσοστά κατάθλιψης ο' αυτή τη γεωγραφική ζώνη. Για την Ελλάδα, πάντως, μια έρευνα που "τρέχει" εδώ και χρόνια από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Global Burden of Disease) έβγαζε ένα αντιθετικό δίδυμο ακόμη και πριν από την οικονομική κρίση: υψηλά ποσοστά κατάθλιψης, χαμηλά ποσοστά αυτοκτονιών. Η αίσθησή μου είναι ότι το πολιτισμικό μας πλαίσιο και ο οικογένεια έπαιξαν τον δικό τους ρόλο στο ότι οι άνθρωποι δεν έβαζαν τέλος στη ζωή τους, όπως στις αγγλοσαξονικές χώρες. Σχετικά με την κατάθλιψη, πάντως, ξέρουμε ότι τόσο οι πλέον ακραίες εκδηλώσεις της -π.χ. ψυχιατρική κατάθλιψη- όσο και οι πιο ελαφρές εκφάνσεις συνδέονται με τη χρήση αλκοόλ ή και ουσιών. Ανεξάρτητα από αυτό, γνωρίζουμε επίσης ότι η Κρήτη και η Θεσσαλία είναι περιοχές που παράγουν αλκοολούχα ποτά, όπως η τσικουδιά και το τσίπουρο και μπορεί κανείς με φειδώ να εικάσει ότι ενδέχεται να υπάρχει σύνδεση», λέει ο κ. Χριστοδούλου.

Μαρία Μπίαστα, Ηράκλειο.

Νίκος Χριστοδούλου, Λάρισα.

«Βεβαίως όμως δεν υπάρχουν. Επίσης, όσες φορές η επιστημονική κοινότητα έχει προσαρτήσει να εστιάζει σε έναν λόγο αποτυχίας, διότι είναι ένα πλέγμα παραγόντων που επηρεάζει την ψυχική υγεία. Τα τελευταία χρόνια διερευνάται η σχέση που έχουν με την ψυχική υγεία ακόμη και περιβαλλοντικοί παράγοντες, όπως η θερμοκρασία, η ηλιοφάνεια. Πηγαίνοντας στη Λάρισα ή στα Τρίκαλα, ο επισκέπτης θα δει ευημερούσες πόλεις, δεν είναι ορατά στο μάτι η κατάθλιψη, ίσως διότι είναι κεκαλιμμένα, ή διότι οι πάσχοντες δεν βγαίνουν έξω τόσο εύκολα». Έχοντας την εργασιακή πείρα της Βρετανίας, ο κ. Χριστοδούλου μιλάει για το γεγονός ότι η οικονομική κρίση, η πανδημία αλλά και καταστροφές τύπου «Daniel» βγάζουν στην επιφάνεια την αδυναμία του συστήματος να φροντίσει τους πιο αδύναμους κρίκους του, τους ανθρώπους που έχουν θέματα ψυχικής υγείας. «Ήταν μια περίοδος που γεμίσαμε ακούσιες νοσηλείες έπειτα

από εισαγγελικές παραγγελίες», τονίζει. Ο ίδιος έχει και μια εξήγηση για την αυξημένη χρήση ψυχοφαρμάκων: «Δεν υπάρχουν ανεπτυγμένες οι υπηρεσίες κοινοτικής ψυχιατρικής, ένα κέντρο ή μια κινητή μονάδα. Για να κρατήσεις έναν ασθενή να "επιπλεύσει", αναγκάζονται να του δίνεις περισσότερα φάρμακα. Από την άλλη, η πρόσβαση στα ψυχοφάρμακα είναι πολύ πιο εύκολη για τον μέσο άνθρωπο στην Ελλάδα σε σχέση με το εξωτερικό».

ΗΡΑΚΛΕΙΟ Ο ρόλος των ουσιών και των όπλων

Η Μαρία Μπίαστα, τακτική καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης και διευθύντρια της Ψυχιατρικής και Παιδοψυχιατρικής Κλινικής του ΠΑΓΓΝΗ, είναι και επιστη-

ΑΘΗΝΑ Κουβαλούν στην πόλη τα τραύματα του χωριού

Και ένας Αθηναίος ψυχίατρος; Τι αντιμετωπίζει στη δική του καθημερινότητα; Πόσο ορατά εί-

μι μπορεί να μην εμφανιστεί μονοακόνη διαταραχή ή κατάθλιψη -ουσιαστικά μιλάμε για διάφορες μορφές κατάθλιψης-, αλλά να εκδηλώσει έντονες ναρκοιστικές διαταραχές, παραβητικές συμπεριφορές ή και σωματοτοπίσεις».

Όσο για την κατάθλιψη για την οποία «διακρίνονται» οι Έλληνες, έχει σε κάποιο βαθμό και την εξής εξήγηση: «Είναι τα ιδεώδη που επικρατούν στον δικό μας πολιτισμό. Ολοι θέλουν να είναι μεγάλοι και τρανοί. Να έχουν δόξα, πλούτο και ισχύ, χωρίς οριοθέτηση. Δείτε τι συνέβη στην οικονομική κρίση, αλλά και στην εποχή πριν από αυτήν. Κανένα κόμμα και κανένας ηγέτης δεν βγήκε -παρόλο που πολλοί αρμόδιοι προειδοποιούσαν- να πει: "Δεν μας παίρνει, παιδιά, ας μαζευτούμε γιατί θα την πατήσουμε". Και όταν έγινε το κακό, πολλοί ηγέτες από όλη την γκάμα του πολιτικού φάσματος, από Αριστερά έως Δεξιά, πήεσαν να σκίσουν τα μνημόνια, αλλά στο τέλος τα υπέγραψαν. Στη χώρα μας λοιπόν δεν πορευόμαστε με βάση την αρχή της πραγματικότητας, αλλά με βάση την αρχή της πθονής, πορευόμαστε ορμώμενοι από αυτό που μας ευχαριστεί, όχι από αυτό που πρέπει. Και οι κυβερνήσεις για να εκλεγούν, πάνω ο' αυτόν τον άξονα κινούνται. Όταν λοιπόν έρχεται η πραγματικότητα και μας κατατροπώνει, αντί να τη δούμε στα μάτια αισθανόμεστε προδομένοι και μας πνάνει κατάθλιψη, επειδή συντρίβεται η αίσθηση του κόσμου που είχαμε. Κι όμως, υποθετούμε ως αντίδραση να πάμε στα άκρα, ακολουθώντας όποιον λαϊκιστή μπορεί να κρατήσει ζωντανό το στρεβλό όνειρό μας».

Τσικουδιά από το δημοτικό

«Μπορούμε να πούμε ότι με τις ουσίες, που είναι πανελλήνιο φαινόμενο, αλλά σίγουρα πιο έντονο στην Κρήτη, σχετίζεται η έξαρση της επιθετικότητας που βλέπουμε τα τελευταία χρόνια. Σχετικά με το αλκοόλ, σκεφθείτε ότι εργοχονια Ευρωπαίοι να συνιαξιοδοτηθούν εδώ διότι έχει θάλασσα, ήλιο και πολύ φθινό ονόνπνευμα. Επίσης, ας μην ξεχνάμε ότι στην Κρήτη το να βάλουν σε ένα αγόρι του δημοτικού να πει λίγη τσικουδιά είναι κάτι που συνηθίζεται, δεν θεωρείται επιλιήμης».

Μαρία Μπίαστα

Η πραγματικότητα μας κατατροπώνει

«Στη χώρα μας δεν πορευόμαστε με βάση την αρχή της πραγματικότητας, αλλά με βάση την αρχή της πθονής, πορευόμαστε ορμώμενοι από αυτό που μας ευχαριστεί, όχι από αυτό που πρέπει. Και οι κυβερνήσεις για να εκλεγούν, πάνω σε αυτόν τον άξονα κινούνται. Όταν λοιπόν έρχεται η πραγματικότητα και μας κατατροπώνει, αντί να τη δούμε στα μάτια αισθανόμεστε προδομένοι και μας πνάνει κατάθλιψη, επειδή συντρίβεται η αίσθηση του κόσμου που είχαμε».

Σάββας Σαββόπουλος

6. « ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΣΑΣ ΠΩ ΠΩΣ ΘΑ ΖΗΣΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 1

ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΣΙΝΚΛΕΡ

«Απόψε θα σας πω πώς θα ζήσετε περισσότερο»

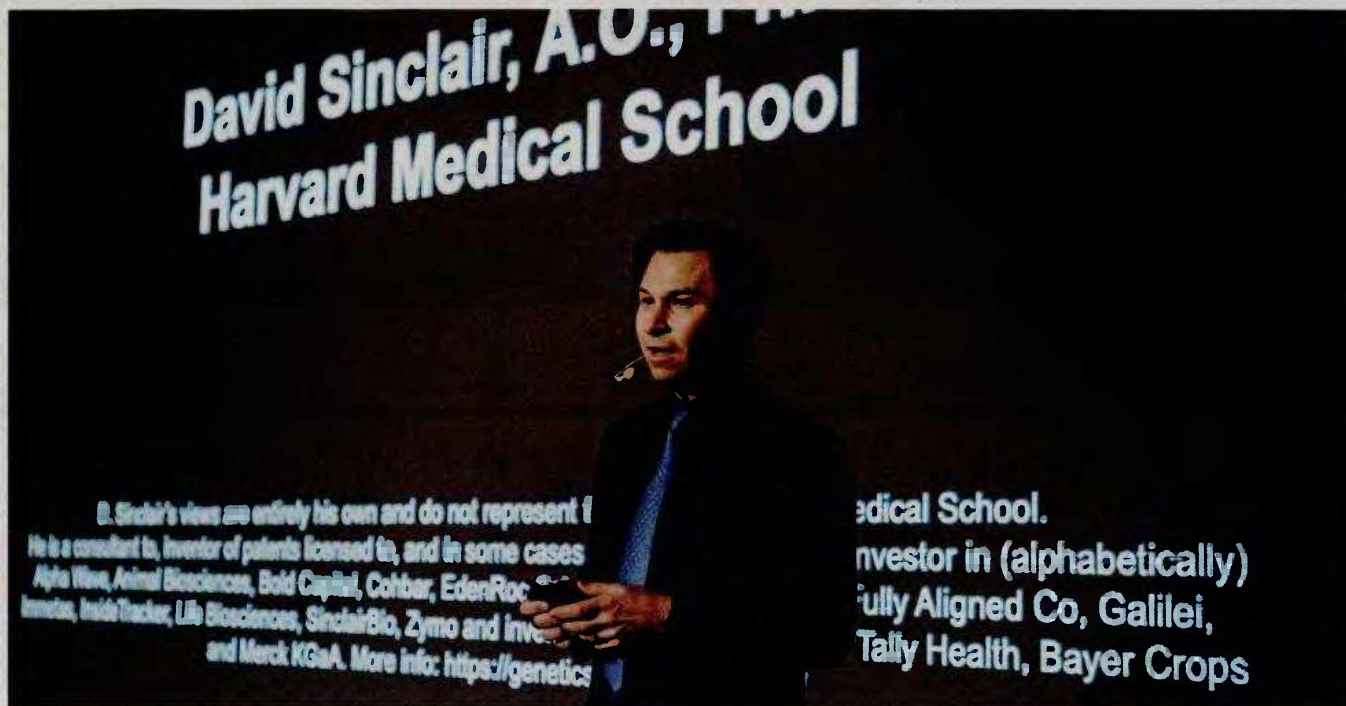
Ο διάσημος γενετιστής του Χάρβαρντ Ντέιβιντ Σινκλέρ εξήγησε στο αθηναϊκό κοινό πόσο κόντ'α είμαστε στην αντιστροφή του μηχανισμού γήρανσης. Η «Κ» ήταν εκεί, στο περιστύλιο του Ζαπφείου, και κατέγραψε την ομιλία του, που είχε ως άξονα την άποψη ότι «το γήρας είναι ασθένεια και ως ασθένεια είναι ιάσιμη». **Σελ. 27**

6. « ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΣΑΣ ΠΩ ΠΩΣ ΘΑ ΖΗΣΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 27

«Το πρόβλημα δεν είναι οι ασθένειες αυτές καθαυτές· είναι ότι το σώμα είναι υπερβολικά γερασμένο για να τις καταπολεμήσει», υπογράμμισε ο Ντέιβιντ Σινκλέρ.

Τον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Το φως της πανσελήνου έπεφτε θαμπό πάνω στις απαστράπτουσες επιφάνειες των ακριβών-αυτοκινήτων που είχαν καταλάβει τον προαύλιο χώρο του Ζαπείου Μεγάρου το βράδυ της περασμένης Τετάρτης. Η αφρόκρεμα της αθηναϊκής κοινωνίας –ή, τουλάχιστον, όσοι ήταν διατεθειμένοι να καταβάλουν το τσουχτερό αντίτιμο της συμμετοχής στο φιλανθρωπικό δείπνο που διοργάνωσαν οι οργανώσεις «Solidarity Now» και «Μαζί για το Παιδί»– είχε μαζευτεί στο Περιστύλιο του Ζαπείου για να ακούσει τον προφήτη της μακροζωίας, καθηγητή Γενετικής της Ιατρικής Σχολής του Χάρ-

«Απόψε θα σας πω πώς θα ζήσετε περισσότερο»

Ο διάσημος γενετιστής του Χάρβαρντ, Ντέιβιντ Σινκλέρ, εξήγησε στο αθηναϊκό κοινό πόσο κοντά είμαστε στην αντιστροφή του μηχανισμού γήρανσης. Η «Κ» ήταν εκεί

Ιδανικά, είπε, τρώμε με τη Σερένα «μόνο ένα γεύμα την ημέρα», γιατί «ξέρουμε πλέον» ότι η νηστεία ενεργοποιεί τους μηχανισμούς αντιγήρανσης του σώματος, και αποφεύγουν το κρέας. Δεν παρέλειψε να πλέξει και το εγχώμιο του ελαιολάδου ως συμμάχου στην εκστρατεία για την επιβράδυνση της γήρανσης. Σήμερα, ισχυρίστηκε, δείχνει νεότερος από πριν από δέκα χρόνια, κυρίως λόγω των αλλαγών στη διαίτα του.

Πέραν του καλού lifestyle, πρόσθεσε, στη μάχη κατά του γήρατος μπορούν να επιστρατευθούν «ενδεχομένως και κάποια συμπληρώματα» και φάρμακα που είτε ήδη κυκλοφορούν είτε βρίσκονται στο στάδιο της

PANOLIS PHOTOGRAPHY

6. « ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΣΑΣ ΠΩ ΠΩΣ ΘΑ ΖΗΣΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ »

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 27

Μια ματιά στο μέλλον
«Θα σας δώσω μια ματιά σε ένα μέλλον που πιθανότατα δεν έχετε διανοηθεί. Η αντιστροφή της ηλικίας των ανθρώπων θα γίνει εφικτή. Ενδεχομένως να γίνει στα επόμενα πέντε χρόνια», είπε στην ομιλία του ο Ντέιβιντ Σινκλέρ.

Μετά τα σύντομα εισαγωγικά σχόλια του Στέλιου Ζαββού της «Solidarity Now» –του καλά διευθυνμένου επενδυτή που ήταν αυτός ο οποίος έπεισε τον περιζήτητο καθηγητή να έρθει στην Αθήνα– και της Αλεξάνδρας Μαρτίνου από το «Μαζί για το Παιδί», ο Σινκλέρ ανέβηκε στο βήμα. «Θα σας δώσω οδηγίες για να βοηθήσετε τους γονείς σας, αν είναι ακόμη μαζί μας, τους εαυτούς σας και τα παιδιά σας να ζήσουν πολύ περισσότερο», είπε ευθύς εξ αρχής ο ομιλητής, μαγνητίζοντας την προσοχή του κοινού. «Και δεν εννοώ λίγους επιπλέον μήνες. Η τεχνολογία για την οποία θα μιλήσουμε απόψε, και ο (σωστός) τρόπος ζωής, θα μπορούσε να σας δώσει δεκαετίες παραπάνω υγιούς ζωής».

Το 2013, ο Σινκλέρ εντόπισε μια χημική ουσία που λέγεται NAD, η οποία αντιστρέφει τη διαδικασία της γήρανσης των κυττάρων, με αποτέλεσμα το περιοδικό Time το 2014 να τον συμπεριλάβει στην πολυπόθητη λίστα με τους 100 ανθρώπους με τη μεγαλύτερη επιρροή στον πλανήτη. Είναι κάτοχος περισσότερων των 50 διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, ιδρυτής αρκετών εταιρειών βιοτεχνολογίας και συνιδρυτής και συνδιευθυντής της επιστημονικής επιχείρησης Aging. Είναι επίσης συνδιευθυντής του Κέντρου Paul F. Glenn για την Έρευνα της Βιολογίας της Γήρανσης.

Ο Αυστραλοαμερικανός βιολόγος είναι γνωστός στο ευρύ κοινό (ή, έστω, σε ένα κομμάτι του) για το βιβλίο «Lifespan: Why We Age and why We Don't Have To» (εκδόσεις Thorsons). Η κεντρική ιδέα του βιβλίου –το οποίο οι διανομητές διένευσαν στο τέλος της εκδόσεως σε όλους τους παριστάμενους– είναι ότι «το γήρας είναι μία ασθένεια, και η ασθένεια αυτή είναι ιάσιμη». Ο Σινκλέρ διατείνεται ότι πρέπει να δοθεί πολύ μεγαλύτερη έμφαση –και χρηματοδότηση– στην καταπολέμηση της γήρανσης, που θεωρεί ότι είναι η υποκείμενη νόσος που εκθέτει τους ανθρώπους στην ύλη στις ασθένειες

Περίπου 370 άτομα παρευρέθησαν στο φιλανθρωπικό δείπνο που διοργάνωσαν στο Περιστέλιο του Ζαπείου το «Solidarity Now» και το «Μαζί για το Παιδί» για να ακούσουν τον προφήτη της μακροζωίας.

(άνοια, καρδιαγγειακά νοσήματα, καρκίνος), που οδηγούν σε πρόωρους θανάτους και που μετατρέπονται το τέλος της ζωής σε μαρτύριο για πάρα πολλούς ανθρώπους. Και εφαρμόζει αυτά που ανακαλύπτει στη δική του ζωή, με «ενθαρρυντικά» (όπως χαρακτηρίζει στο βιβλίο του) αποτελέσματα.

Σε μια κοινωνία που μαστιγείται από τον φόβο της γήρανσης και της εικόνας της, ο Σινκλέρ υποδοχεται την πραγματική αναστολή της – ή τουλάχιστον τη σημαντική επιβράδυνσή της. Οχι ακριβώς αιώνια ζωή – αλλά κάτι που προσεγγίζει την αιώνια νίκη.

«Θα σας δώσω μια ματιά σε ένα μέλλον που πιθανότατα δεν έχετε διανοηθεί. (...) Η αντιστροφή της ηλικίας των ανθρώπων θα γίνει κάτι εφικτό. (...) Ενδεχομένως να γίνει στα επόμενα πέντε χρόνια», επισήμανε στο καθηλωμένο ακροατήριο των 370 ατόμων ο διακεκριμένος καλεσμένος.

Το 2025 θα δοθεί για πρώτη φορά μια φαρμακευτική ουσία με αυτό τον σκοπό, συνέχισε ο Σινκλέρ. «Αν όλα πάνε σύμφωνα με το σχέδιο και (η ουσία) λειτουργήσει, θα χρησιμοποιήσου-

με την αντιστροφή της ηλικίας στο μάτι για να θεραπεύσουμε την τυφλότητα». Εξέφρασε την εκτίμησή του πως οι πιθανότητες επιτυχίας των κλινικών δοκιμών «εξοπλύνονται το 80%».

Ο ομιλητής εξήγησε πώς αυτό και η ομάδα του κατάφεραν να αποκαταστήσουν πλήρως την όραση ποσειδωνικών και στη συνέχεια και πιθήκων στο εργαστήριο με τη χρήση γονιδιακής θεραπείας, χωρίς σοβαρές παράπλευρες συνέπειες. Η επιτυχία αυτού του εγχειρήματος στον άνθρωπο, τόνισε, θα επιτρέψει στους επιστήμονες να κάνουν κάτι αντίστοιχο με το αυτό και να θεραπεύσουν την κώφωση, και γενικότερα «θα μπορούσαμε να θεραπεύσουμε κάθε εκφυλιστική ασθένεια που προκαλείται από τη γήρανση».

Οικουμενική αιτία

Ο γενετιστής του Χάρβαρντ εξήγησε στο κοινό τη θεωρία του ότι η γήρανση πηγάζει από μια οικουμενική αιτία, η αντιμετώπιση της οποίας θα μείωνε θεαματικά τη συχνότητα πολλών ασθενειών. «Το πρόβλημα δεν είναι οι ασθένειες αυτές καθ'αυτές: είναι ότι το σώμα είναι υπερβολικά γερασμένο για να τις καταπολέμησει. (...)

Χρειαζόμαστε έναν πόλεμο κατά της γήρανσης».

Ο Σινκλέρ περιέγραψε την οικουμενική αυτή αιτία ως την «αλλοίωση του λογισμικού του σώματος» (μία θεωρία που, όπως είπε, «δεν έχει αποδειχθεί» αλλά «υποστηρίζεται από πολλά στοιχεία»). Παρομοίωσε τη διαδικασία με ένα γρατζουνισμένο cd. Η μουσική (το DNA), ως πληροφορία, είναι ακόμη εκεί, εξήγησε –αλλά οι γρατζουνιές δεν επιτρέπουν στα κύτταρα να τη διαβάσουν σωστά – και χάνεται.

Η «απόλυτη πληροφορία», που συνιστά τη γήρανση, μπορεί να αμβλυνηθεί σε σημαντικό βαθμό από το πώς επιλέγουμε να ζούμε, σύμφωνα με τον Σινκλέρ. Η βιολογική μας ηλικία –ο βαθμός φθοράς των κυττάρων μας– εξαρτάται από το πόσο καλά φροντίζουμε τα σώματά μας.

Οι συμβουλές του επί αυτού δεν ήταν κάτι επαναστατικό: βόηθαι να ασκούμεσθε, να κοιμόμαστε καλά, να εκθέτουμε τον εαυτό μας στο κρύο – και να κάνουμε διαλειμματική νηστεία, μια πρακτική την οποία τηρεί με ευλάβεια, μαζί με τη σύντροφό του, Σερένα, που ήταν και αυτή παρούσα στην εκδήλωση.

ανάπτυξης. Όταν παρουσίασε κάποια από αυτά σε ένα από τα slides, υψώθηκαν τα κινητά σε όλα τα τραπέζια για να το φωτογραφίσουν.

Μιλώντας για το τι έρχεται, ο Σινκλέρ παρουσίασε πρόσφατες ανακαλύψεις μορίων που αποδειγμένα αντιστρέφουν τη διαδικασία γήρανσης των κυττάρων εντός τεσσάρων εβδομάδων σε ποσειδωνικά – αν και, όπως υπογράμμισε, δεν έχει αποδειχθεί ακόμη ότι είναι αποτελεσματικά και ασφαλή για κατανάλωση από ανθρώπους. «Πιστεύω ότι θα έλθει η μέρα που, είτε με μία ένεση ή με ένα χάπι, θα μπορούμε να αναζωογονηθούμε», προέβλεψε, «και ποτέ να μην παθαινουμε –ή, τουλάχιστον– να παθαίνουμε πολύ αργότερα– αυτές τις ασθένειες που επί του παρόντος αποκαλούμε «φυσικές»».

Απαντώντας σε λίγες ερωτήσεις στο τέλος, μίλησε μεταξύ άλλων για το πώς η τεχνητή νοημοσύνη επιταχύνει την έρευνα και την ανάπτυξη νέων φαρμάκων και θεραπειών που συμβάλλουν στη μακροζωία. Αναφέρθηκε επίσης στον ρόλο της AI ως υγειονομικού συμβούλου σε πραγματικό χρόνο, παρέχοντας καθοδήγηση για το τι πρέπει να κάνουμε και να προσέχουμε.

«Δεν έχει αποδειχθεί»

Η εκδήλωση, η οποία έκλεισε υπό τους ήχους της τάλαντούχου Αλεξάνδρας Σιέτι (και του συγκροτήματός της, των Souled Out), άφησε ανάμεικτες εντυπώσεις στο Περιστέλιο. Η διάλεξη ήταν σε σημεία συναρπαστικά – και αν η ιατρική τεχνολογία μπορεί να επιβραδύνει σημαντικά το γήρας, ενδέχεται να είναι ένα από τα μεγάλα όπλα για την ευημερία της ανθρωπότητας. Αλλά, πέρα από τις lifestyle συμβουλές που εστίασθηκαν λίγο-πολύ στα γνωστά, οι πιο εντυπωσιακοί ισχυρισμοί του Σινκλέρ δείχνουν να βρίσκονται ακόμη στην πειραματική φάση. Όπως επισήμανε και ο ίδιος στο τέλος της ομιλίας του, απαιτώντας σε ερώτηση για το μακροβίωμα: «The science is not yet proven».

Ελπιδοφόρος θεραπεία

Ο καθηγητής και η ομάδα του κατάφεραν να αποκαταστήσουν πλήρως την όραση ποσειδωνικών και στη συνέχεια και πιθήκων στο εργαστήριο με τη χρήση γονιδιακής θεραπείας, χωρίς σοβαρές παράπλευρες συνέπειες.

Ιστορία δύο αιώνων

«Ευαγγελισμός»

ΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ της δημόσιας υγείας

Τα μεγαλύτερα θεραπευτήρια δημιουργήθηκαν ακόμη και μετά την απελευθέρωση της χώρας με χρήματα που έδωσαν εθνικοί ευεργέτες. Οι Σύλλογοι Κυριών, ο Συγγρός, ο Αιγινήτης, ο Αρεταίος, ο Μεταξάς, ο Τζαννής, η Περρωτή-Κωνσταντοπούλου, η Σοφία Σλήμαν, ο Θεαγένης Χαρίσις. Ο ρόλος των Κοινωνικών Ιδρυμάτων στη στήριξη του ΕΣΥ. Το Λάτσιο Κέντρο Εγκυματών, το Ωνάσειο, η «Ελπίδα», οι δωρεές και τα τρία νέα νοσοκομεία που χτίζει το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Του **Χρήστου Δρογκάνη** drogkani@nissos.gr

Ηταν Ιούλιος του 1990, όταν οι Βορειοελλαδίτες επιχειρηματίες, αδερφοί **Νικόλαος** και **Λεωνίδας Παπαγεωργίου**, έσπεισαν στο Μέγαρο Μοδέρου και ανακοίνωσαν στον τότε πρωθυπουργό **Κωνσταντίνο Μητσοτάκη** τη δωρεά 30 εκατ. δολαρίων στο κράτος για την ανέγερση ενός μεγάλου σύγχρονου νοσοκομείου στη Δυτική Θεσσαλονίκη. Η συνάντηση πήγε φυσικά περίφημα, αλλά επιφυλάξε: και μια έκκληση για τους δωρητές από **Πλευρώς Μητσοτάκη**: «*Κίτριε, αν θέλεις να το δείς να τελειώνει και να το χαρείς και να το κληρονομή, τότε χτίστε το μόνοι σας*», τους είπε. Τον άκουσαν και αποφάσισαν να προχωρήσουν συνειδητοποιώντας ότι απέναντί τους δυσκόλεις του εγχερήματος που ορμη-

τίονταν θα είχαν διπλά τους έναν πρωθυπουργό εύκρινη δόση και αποφασισμένο να τους στηρίξει. Αυτή η συνάντηση γέννησε ένα σπουδαίο νοσοκομείο. Και όπως ανέφερε πολλά χρόνια αργότερα, τον Ιούλιο του 2022, ο **Κυριάκος Μητσοτάκης** στον επικείμενο λόγο του για τον **Νικόλαο Παπαγεωργίου** «ο πατέρας μου *ήξερε καλά τις ελληνικές παθολογίες και τις πεπερασμένες δυνατότητες των δημόσιων ταμείων. Ο στοργηλής του το κατάλαβε και ανέλαβε την ευθύνη να εμπλακεί προσωπικά στην υλοποίηση του ονείρου του*». Η τότε κυβέρνηση εξασφάλισε προπορεύσεις για τα ελληνικά δεδομένα διαδικασίες για την ταχεία αδειοδότηση, ανέγερση και προμήθεια του εξοπλισμού. Η θεμελίωση έγινε τον Σεπτέμβριο του 1993 από τον **Κωνσταντίνο Μητσοτάκη**. Η κατασκευή ολοκληρώθηκε

το 1997 παρά τον προτοφανή πόλεμο σε βάρος του Παπαγεωργίου από συμφέροντα που αντιδρούσαν στη δημιουργία του νοσοκομείου, αλλά και από το ίδιο το Δημόσιο. Λειτουργεί μάλιστα από τον Αύγουστο του 1999 ως ΝΠΙΔ, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, πλήρως ενταγμένο στο ΕΣΥ, αισιελώντως εκτός τη ναυαρχίδα του συστήματος υγείας στη Βόρεια Ελλάδα. Και το Ίδρυμα Παπαγεωργίου συνεχίζει να παρέχει οικονομική βοήθεια. **Η ιστορία** Η περίπτωση του Νοσοκομείου Παπαγεωργίου δεν είναι η εξαίρεση, αλλά ο κανόνας στην ιστορία του συστήματος υγείας από τη δημιουργία του νεότερου ελληνικού κράτους. Η ανέγερση και λειτουργία πάρα πολλών

νοσοκομείων, ιδιαίτερα στην Αθήνα, έχει στηριχθεί στην προσφορά των ιδιωτών, υπό μορφή δωρεών και πάσης φύσεως έμπρακτης αρωγής. Κάτι κατανοητό για το αρχακό πάμφτωχο ελληνικό κράτος που μη έχοντας στοιχειώδη οργάνωση και επαρκείς πόρους αδυνατούσε να χρηματοδοτήσει κατά προτεραιότητα τις πολυδάπανες δομές υγείας. Μοραία, τρία στα τέσσερα νοσοκομεία της Αθήνας έχουν χτιστεί και συντηρηθεί (μέχρι ενός ορίου) χάρη στην ιδιωτική προσφορά. Χωρίς τους συλλόγους κυριών, που συγκεντρώναν χρήματα από τις τοπίες των συζύγων τους αλλά και άλλων επιτορών Αθηναίων στα τέλη του 19ου αιώνα, είναι αμφίβολο αν θα υπήρχαν νοσοκομεία όπως ο «Ευαγγελισμός», η «Σοτηρία» και πολλά ακόμα. Στη Μονή

8. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΙ

Μέσο: ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 1

Το σχέδιο Μητσοτάκη για το ΑΙ

Η Τεχνητή Νοημοσύνη μπαίνει στην Υγεία, στην Αστυνομία και στη λειτουργία των δικαστηρίων ■ Ο πρωθυπουργός παρουσίασε στη διεθνή σύνοδο ΑΙ στο Παρίσι την έκθεση για την Ελλάδα, επισημαίνοντας ότι θα επενδυθούν \$15,7 δισ. έως το 2030

Βασίλης Τσακίρογλου

> 16-18

Το σχέδιο Μητσοτάκη για την Τεχνητή Νοημοσύνη

Εστίζοντας στο πώς η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) μπορεί να κάνει -και κάνει ήδη- τη θετική διαφορά σε πολλά επίπεδα της δημόσιας ζωής στη χώρα μας, ο **Κυριάκος**

Μητσοτάκης από το Παρίσι επισήμανε ότι «η Ελλάδα είναι ένα από τα πρώτα κράτη που έχουν καταρτίσει μια συνεκτική εθνική στρατηγική για την Τεχνητή Νοημοσύνη. Είμαστε μια από τις 7 ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες απονεμήθηκε το "AI Factory", μια σημαντική ευρωπαϊκή χρηματοδοτική πρωτοβουλία για την ανάπτυξη υποδομών ΤΝ». Αυτή η διαπίστωση του πρωθυπουργού αναδεικνύει την πραγματική, σημερινή και απολύτως απτή ενσωμάτωση της Τεχνητής Νοημοσύνης στο κοινωνικό επίπεδο, στην καθημερινότητα εκατομμυρίων Ελλήνων, φέρ' ειπείν μέσω της ψηφιοποίησης 2.126 διαφορετικών υπηρεσιών, οι οποίες εκτελούνται πλέον μέσω της πλατφόρμας gov.gr, με ρυθμό 20 εκατομμυρίων αναζητήσεων ανά μήνα. Ταυτόχρονα όμως, η Τεχνητή Νοημοσύνη παρεμβαίνει αλλάζοντας άρδην τα δεδομένα σε πεδία εντελώς διαφορετικά μεταξύ τους - και πολύ πέρα από την ψηφιακή τεχνολογία αυτή καθαυτή. Με χαρακτηριστικά παραδείγματα τη θεαματική αναβάθμιση του συστήματος παρακολούθησης και έγκαιρου εντοπισμού πυρκαγιών σε δασικές εκτάσεις. Μόνο το 2024, χάρη στα μέσα Τεχνητής Νοημοσύνης ανιχνεύθηκαν εν τη γενέσει τους πάνω από 100 πυρκαγιές, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την αποτελεσματική πυρόσβεση, την επείγουσα ειδοποίηση εκκένωσης για τους περιοίκους μέσω του 112 κ.ο.κ.

Ωστόσο, ο κ. Μητσοτάκης στη Σύνοδο των Παρισίων για την ΑΙ υπογράμμισε τις, σχεδόν απεριόριστες, δυνατότητες ανάπτυξης που παρουσιάζεται το συγκεκριμένο πεδίο στην Ελλάδα για το άμεσο μέλλον. Εξάλλου, οι Έλληνες ειδικοί στην Τεχνητή Νοημοσύνη πρωταγωνιστούν στη διεθνή σκηνή, δεδομένου ότι το 11% των απολύτως κορυφαίων εγκεφάλων, δηλαδή της αφορέμας των πρωτοπόρων ερευνητών ΤΝ στην Ευρώπη, έχουν γεννηθεί και έχουν σπουδάσει -έως το πρώτο πτυχίο τους τουλάχιστον- στην Ελλάδα. Σε ό,τι αφορά στην αφομοίωση της Τεχνητής Νοημοσύνης, τα επόμενα χρόνια στη χώρα μας αναμένονται δομικές αλλαγές στην πρακτική εφαρμογή της Δικαιοσύνης και τη λειτουργία των μηχανισμών καταπολέμησης του εγκλήματος. Τα εργαλεία ΤΝ, κυρίως η δυνατότητα ακαριαίας ανάλυσης πολύ μεγάλου όγκου πληροφοριών, προβλέπεται ότι θα καταστήσουν απίεργος πιο εύκολη τη διερεύνηση εγκληματικών πράξεων και την άμεση διαλεύκανσή τους. Αντιστοίχως, η ΤΝ μπορεί να δώσει λύση στην παροιμιώδως αργόφωρη εκδίκαση δεκάδων χιλιάδων υποθέσεων, επιταχύνοντας την απονομή δικαιοσύνης και αποτρέποντας πα-

Η ΑΙ μπαίνει στην Υγεία, στην Αστυνομία και τη λειτουργία των δικαστηρίων

Ο πρωθυπουργός παρουσίασε στη σύνοδο των ηγετών για την Τεχνητή Νοημοσύνη στο Παρίσι την έκθεση για τη χρήση της στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια - Επισήμανε ότι θα επενδυθούν 15,7 δισ. δολάρια έως το 2030

Του **Βασίλη Τσακίρογλου** tsak@protothema.gr

Ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης κατά τη διάρκεια της Σύνοδου του Παρισιού για την ΤΝ

ρέντες όπως η απελευθέρωση κατοπιών στοιχείων λόγω παρέλευσης της προθεσμίας προφυλάκισης. Επίσης, με προηγμένα εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης, τα οποία μπορούν να συνδυαστούν και να επεξεργαστούν εκατομμύρια μεμονωμένες εικόνες -επιχειρ., από drone ή δορυφόρους- η αναδίασση εκτάσεων που

έχουν καταστραφεί από πυρκαγιές μπορεί να σχεδιαστεί με εξαιρετική ακριβή και στοχευμένο - άρα κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο. Στον τομέα της υγείας, δε, η Τεχνητή Νοημοσύνη χρησιμοποιείται ήδη κατεξοχήν σε ένα πολλά υποσχόμενο πρόγραμμα: μια ομάδα φοιτητών του κορυ-

φαιού πανεπιστημιακού ιδρύματος στον κόσμο, του αμερικανικού ΜΙΤ, σε συνεργασία με ιατρούς από το νοσοκομείο «Άγιος Σάββας» διεξάγει μια επιστημονική έρευνα με στόχο την πρόληψη ανίχνευση καρκίνου στους πνεύμονες και το στάθμος. Ενώ σε επίπεδο οργάνωσης της δημόσιας υγείας, η Τεχνητή Νοημοσύνη προσφέρει

Η Ευρώπη τρέχει να προλάβει ΗΠΑ και Κίνα

Προφανής η αγωνία της να μη μείνει ουραγός στην προωθημένη ψηφιακή τεχνολογία

Χείρα φύλια προσταροπιότι - με την ευρεία έννοια, δηλαδή προς κάθε «έξυπνη» ψηφιακή εφαρμογή- αποπειράθηκε να τείνει συμβολικά η Δύση κατά την πρόσφατη Σύνοδο των Παρισίων για την Τεχνητή Νομοσύνη. Υπό τη σκιά ενός νέου, ιδιότυπου, «ψυχρού πολέμου», αυτή τη φορά πολυμέτωπο, με βασικούς αντιπάλους την Ευρώπη, τις ΗΠΑ και την Κίνα σε διάφορους συνδυασμούς αναμετρήσεων μεταξύ τους, στο Παρίσι επικεφαλής μια αλλαγή στάσης απέναντι στην ΤΝ. Αυτή τη φορά η Τεχνητή Νομοσύνη, μια από τις πιο σπουδαίες κατακτήσεις του ανθρώπου από καταβολής επιστήμης και τεχνολογίας, αντιμετωπίστηκε περίπου σαν άγγελος παρά σαν δαίμονας, μάλλον ως ευεργεσία παρά ως απειλή - όπως προηγουμένως συνιθιζόταν, ιδιαίτερα στην Ευρώπη.

Επσησίως, η Σύνοδος των Παρισίων («AI Action Summit»), καθότι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τέθηκε ο σχεδιασμός μιας δέσμης δραστηριών μέτρων, είχε τον χαρακτήρα μιας διάσκεψης ηγετών από ολόκληρο τον πλανήτη και από διάφορα πεδία, με στόχο τη θέσπιση ενός συγκεκριμένου ηθικού κώδικα. Ενός ενιαίου και οικουμενικού κανονιστικού πλαισίου γύρω από το τι είναι θεμιτό και τι όχι στην ανάπτυξη της Τεχνητής Νομοσύνης.

Ενα τεχνολογικό φαινόμενο που, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο διευθύνων σύμβουλος της Google **Σουντάρ Πίσοι**, «θα αποτελέσει τη μεγαλύτερη ανατροπή που θα γνωρίσουμε ποτέ στη ζωή μας».

Νέα πεδία

Ακρβώς επειδή η ΤΝ δεν είναι μόνο εργαλείο σύνταξης κειμένων ή παραγωγής περιεχομένου γενικότερα τύπου ChatGPT και σίγουρα οι εφαρμογές της δεν σταματούν στα chatbot που απαντούν σε τηλεφωνικές κλήσεις, διεξαγωγίας υποτυπώδεις διαλόγους με το κοινό κ.λπ. Απεναντίας, η Τεχνητή Νομοσύνη έχει δημιουργήσει ένα νέο πεδίο ανταγωνισμού, τεχνολογικού καταρχήν, αλλά όχι μόνο τέτοιου. Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, η Ευρώπη θα μπορούσε να διευρύνει την οικονομία της κατά 2,37 τρις. ευρώ έως το 2030 χάρη στην αγορά Τεχνητής Νομοσύνης. Και κάτι αντίστοιχο θεωρείται πως ισχύει στο σύνολο του πλανήτη, καθώς ο τώμας της ΤΝ ενισχύεται ως πλουτοπαραγωγικός πόρος με ρυθμό της τάξης του 27%-28% ετησίως. Αυτομάτως, λοιπόν, ο προσανατολισμός της Τεχνητής Νομοσύνης ανάγεται σε ζήτημα οικονομικό, άρα και πολιτικό, ενώ σαφώς δεν μπορούν να παραβλεφθούν οι κρίσιμες κοινωνικές παράμετροι, όπως η απασχόληση, οι οποίες επηρεάζονται άμεσα στην ανάπτυξη της Τεχνητής Νομοσύνης.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 18

σχεδόν απεριόριστες δυνατόιτες ουστηματοποιήσης και στατιστικής επεξεργασίας των ιατρικών φακέλων όλων των Ελλήνων, συμβάλλοντας καθοριστικά στην πρόληψη νοσημάτων και επιδημιών, καθώς και στον καλύτερο σχεδιασμό προγραμμάτων και πολιτικών υγείας από τους αρμόδιους φορείς.

Εκκίνηση της κούρσας για την ελληνική ΤΝ

Στις δηλώσεις του από το Παρίσι ο πρωθυπουργός έκανε λόγο για μια «*επανάσταση παραγωγικότητας*», η οποία μπορεί να συντελεστεί στην Ελλάδα, με κύριο όπλο την Τεχνητή Νομοσύνη. Στην παρούσα φάση, το πραγματικό χαρτοφυλάκιο της χώρας μας σε ότι αφορά την ΤΝ - η αλλιώς το τρέχον μέγεθος της εγχώριας αγοράς στον τομέα της Τεχνολογίας Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ICT - Information and Communication Technologies) - εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 8,72 δισ. δολάρια. Ωστόσο, σύμφωνα με τον σχεδιασμό της κυβέρνησης, στο τέλος της επόμενης πενταετίας η αγορά θα έχει σχεδόν διπλασιαστεί, φτάνοντας σε κεφαλαίοποίηση τα 15,71 δισ. δολάρια. Η πρόγνωση αυτή πρακτικά σημαίνει ότι είναι απέναντες οι δυνατόιτες ανάπτυξης από οικονομικής και ειπ χειρμητακτικής πλευράς ενός ραγδαία αναπτυσ-

σόμενο φαινομένου παγκοσμίας, όπως η Τεχνητή Νομοσύνη. Με ετήσιο τζίρο 13,8 δισ. ευρώ, η ελληνική ΤΝ αντιμετωπίζεται ως ένα πεδίο πρώτης τάξης ευκαιριών κερδοφορίας - εξ ου και ήδη ορισμένοι παγκόσμιοι κολοσσοί του ψηφιακού κόσμου όπως η Microsoft, η Google, η Amazon Web Services κ.ά. έχουν ξεκινήσει να υλοποιούν φθόδδοδα προγράμματα επενδύσεων. Ενδεικτικά, η Microsoft με ένα project δαπάνης περί το 1 δισ. δολάρια ως το 2028 θα έχει εγκαταστήσει 3 μονάδες data center στην Ελλάδα, ενώ έως το τέλος της φετινής χρονιάς προβλέπεται ότι 100.000 Έλληνες θα έχουν εκπαιδευτεί από τη Microsoft στις προωθημένες τεχνολογικές εφαρμογές της Τεχνητής Νομοσύνης. Αντιστοίχως, η Amazon Web Services δημιουργεί ενόπις της επόμενης διετίας 3 αοικικά πάρκα συνολικής δυναμικότητας 400 MW, με στόχο να τροφοδοτούνται με «πράσινη» ενέργεια τα data centers της εταιρείας,

αλλά και περί τα 200.000 νοικοκυριά, εφόσον το ενεργειακό περισοευμά της η AWS θα το διαθέσει στο εγχώριο δίκτυο ηλεκτροδότησης. Εως το 2030 τρία data centers στην Ελλάδα θα έχει εγκαταστήσει επίσης, βάσει του σχεδιασμού της, η Google, με προβλεπόμενη συμβολή στο ελληνικό ΑΕΠ περίπου 2,2 δισ. ευρώ. Και η γαλλική Data4, με μια επένδυση ύψους 300 εκατ. δολαρίων, ετοιμάζει το δικό της πρώτο data center, με πλάνο να κατασκευάσει δύο ακόμη, δαπανώντας επιπλέον 500 εκατ.

Εντούτοις, πέρα από τις επενδύσεις, πολύ μεγάλο είναι το δημοσιονομικό όφελος από την υιοθέτηση εργαλείων Τεχνητής Νομοσύνης στην ψηφιοποίηση της οικονομίας - και, κυρίως, στην αποκόλυψη φορολογητέας ύλης και την αναχαίτηση του λαθρεμπορίου και της φοροδιαφυγής. Χάρη στην ΤΝ, το ελληνικό κράτος μπορεί να αποκομίσει 500 εκατ. επιπλέον εσόδων μόνο για το 2025. Το κέρδος αυτό θα προ-

σθεθεί στα 2,5 δισ. ευρώ του «μαύρου χρήματος» που κυκλοφορούσε στην αγορά, το οποίο κατά την κυβερνηση έχει αποκαλυφθεί και φορολογείται χάρη στην ψηφιοποίηση και την ευεργετική παρέμβαση της Τεχνητής Νομοσύνης. Και μολονότι η Ελλάδα δεν συγκριτάζεται με τα άλλα κράτη της Ευρώπης ως προς την εννομήτοση εφαρμογιών ΤΝ - ούτε καν στον κλάδο των ιδιωτικών επιχειρήσεων -, υπάρχει ένας ισχυρός παράγοντας αμοιοδοτίας για το μέλλον: με 86,2% έναντι 85,4%, δηλαδή σχεδόν κατά μία ποσοστιαία μονάδα, ο ρυθμός ψηφιοποιήσεων των δημοσίων υπηρεσιών στην Ελλάδα ξεπερνά τον μέσο όρο της Ε.Ε.

Παράλληλα, ο «δαίδαλος», ένας υπερυπολογισμός που συγκριτάζεται με τα άλλα 30 πιο ισχυρά στον κόσμο, με δυνατότητα εκτέλεσης 60 εκατομμυρίων διοεκαμυρημιών υπολογισμών ανά δευτερολεπτο, όπως και ο «Φάρος», μια από τις μεγαλύτερες μονάδες ΤΝ στην Ευρώπη, συμβάλλουν σημαντικά, όχι μόνο στον συντονισμό της Ελλάδας με την καλύτερουσα πρόοδο του ψηφιακού παρόντος, αλλά και στην ενίσχυση του διεθνούς κύρους της χώρας. Ως έναν εν δυνάμει υπολογισμο παράγοντα στο, ολόενα πιο σκόηρο και ανταγωνιστικό, παιχνίδι της Τεχνητής Νομοσύνης.

Οι Έλληνες ειδικοί στην Τεχνητή Νομοσύνη πρωταγωνιστούν στη διεθνή σκηνή, δεδομένου ότι το 11% των απολύτως κορυφαίων εγκεφάλων, δηλαδή της αφόκρεμας των πρωτοπόρων ερευνητών ΤΝ στην Ευρώπη, έχει γεννηθεί και σπουδάσει - έως το πρώτο πτυχίο τουλάχιστον - στην Ελλάδα

1. ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ Η ΦΟΡΤΙΣΗ ΗΤΑΝ ΜΕΓΑΛΗ ΑΛΛΑ...

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 17/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 17/02/2025

Σελίδα: 2

ΤΟ ΑΡΘΡΟ

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει συντελεστεί ένα μεγάλο βήμα στο πεδίο των μεταμοσχεύσεων. Το αναδεικνύει η πρόσφατη τραγική ιστορία του μικρού Αγγελου που έχασε τόσο άδικα τη ζωή του, όργανά του μεταμοσχεύθηκαν τελικά σε δύο ασθενείς αλλά και η γενική εικόνα για το θέμα στη χώρα μας.

Η έρευνα των «ΝΕΩΝ» σήμερα επιβεβαιώνει πως είμαστε σε πολύ καλύτερη φάση από παλιότερα σε αυτό το τόσο ευαίσθητο πεδίο. Και οι δωρεές οργάνων είναι περισσότερες και πιο απενοχοποιημένα είτε από αποβιώσαντες δότες είτε από ζώντες δότες η προσφορά πολλαπλασιάζεται προσεγγίζοντας πια τους καλύτερους ευρωπαϊκούς αριθμούς. Και μάλιστα όλα τα παραπάνω βήματα υπάγονται σε ένα νέο θεσμικό στρατηγικό σχέδιο με συντονιστή μεταμοσχεύσεων ανά νοσοκομείο και κεντρική επόπτευση, επιβεβαιώνοντας πως οι μεταμοσχεύσεις αποτελούν μια ισχυρή βαθμίδα αλληλεγγύης και ανθρωπιάς σε ένα εντελώς νέο και σύγχρονο ιατρικό περιβάλλον.

Παράλληλα ας μην ξεχνούμε πως – κι από την έρευνα αυτό εξάγεται – στην Ελλάδα πλέον υπάρχει μακρόχρονη ιατρική πείρα πάνω στο ζήτημα. Ακριβώς αυτό το κεκτημένο διαπερνά και τα περισσότερα μαχόμενα δημόσια νοσοκομεία της χώρας όπου η συγκίνηση δίνει τη θέση της στην επιστήμη και κάπως έτσι γεννιέται η ελπίδα. Είναι θέμα κουλτούρας, είναι θέμα καλλιέργειας, είναι θέμα ανθρωπισμού. Πάνω από όλα οι μεταμοσχεύσεις είναι εκείνο το σημείο που εφάπτεται πολλές φορές μία ζωή που έχει τερματιστεί συχνά και αδόκητα με μία ζωή που δίνουμε τη μάχη και πετυχημένα την υπερασπιζόμαστε. Τα μηνύματα είναι ενθαρρυντικά και η μεταρρυθμιστική προσπάθεια φαίνεται να ευοδώνεται ελπιδοφόρα.

FOCUS - 2

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΟΥΓΑΣ

«Ο χειρουργός οφείλει να αφήσει το συναίσθημα στην άκρη»

Ο διευθυντής της Α' Χειρουργικής Κλινικής και της Μονάδας Μεταμοσχεύσεων Οργάνων του «Ευαγγελισμού» που αφαίρεσε τους νεφρούς από το σώμα του μικρού Αγγελου που πέθανε μετά την κακοποίηση στην Κρήτη μιλάει στα «NEA»

ΤΗΣ ΜΑΡΘΑΣ ΚΑΪΤΑΝΙΑΗ

Οι μεταμοσχεύσεις για τον δρ Βασίλειο Βουγά, τον χειρουργό του «Ευαγγελισμού» που ηγήθηκε της ομάδας που αφαίρεσε τους νεφρούς από το κορμάκι του μικρού Αγγελου, είναι στην πραγματικότητα σκοπός ζωής. Και αυτό που διατρεί ασίγηστο το πάθος του είναι το γεγονός πως πρόκειται για μια ειδικότητα ελπιδοφόρα, που εστιάζει στην προσφορά. Που εν ολίγοις ισοδυναμεί με δόρο ζωής.

Όμως, κάθε μεταμόσχευση κρύβει και μία ανθρώπινη ιστορία. «Ορισμένα περιστατικά διακρίνονται από την ιδιαιτερότητά τους και τότε εμπλέκεται ο συγκινησιακός παράγοντας. Ο χειρουργός όμως οφείλει να αφήσει το συναίσθημα στην άκρη. Αυτό συνέβη και στην περίπτωση του μικρού Αγγελου. Η συναισθηματική φόρτιση ήταν έντονη. Μετά την τήρηση ενός λεπτού σιγής ως ελάχιστου φόρου τιμής, έπρεπε να κάνουμε τη δουλειά μας. Να αφαιρέσουμε τα μικρά όργανα

να προσεκτικά και με κάθε ανατομική λεπτομέρεια, καθώς ένα λάθος θα μπορούσε να τα καταστήσει μη λειτουργικά» εξηγεί μιλώντας στα «NEA» ο διευθυντής της Α' Χειρουργικής Κλινικής και της Μονάδας Μεταμοσχεύσεων Οργάνων του νοσοκομείου Ευαγγελισμός.

Εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά, το μέλλον ενός 37χρονου άντρα που υποβαλλόταν επί 17 χρόνια σε αιμοκάθαρση, εξαρτιόταν άλλωστε από την

έκβαση εκείνων που εξελίσσονταν στο ΠΑΙΓΝΗ. Έτσι, το βράδυ της ίδιας ημέρας, οι νεφροί του αδικοκαμένου Αγγελου ταξίδεψαν άθικτοι στη Θεσσαλονίκη και επαναιματώθηκαν στο σώμα του λήπτη, δίνοντας του μία νέα ευκαιρία ζωής.

«Η χειρουργική και η ψυχιατρική είναν οι ιατρικές ειδικότητες που έρχονται σε άμεση σχέση με τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου. Εξαιτίας της άμεσης αυτής σχέσης, τα ερωτηματικά για τα ευρήματα, η συγκίνηση και οι σκέψεις για τη θεραπεία έχουν τον πρώτο λόγο. Όταν καταφέρεις όμως, να ιθασεύσεις το συναίσθημα τότε δίνεις χώρο στον επαγγελματισμό και στην εμπειρία που έχεις αποκτήσει για να θεραπεύσεις την πάθηση του ασθενούς».

Ανεξίτηλες περιπτώσεις

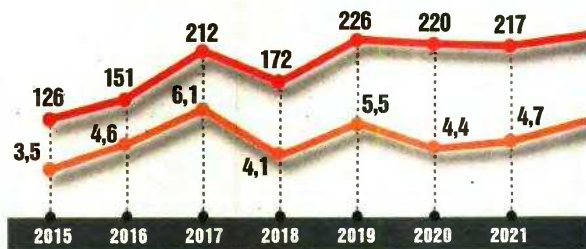
Στην πραγματικότητα, η πράξη της μεταμόσχευσης είναι αποτέλεσμα του ανθρώπινου μεγαλείου, δεδομένου

«Όταν καταφέρεις να ιθασεύσεις το συναίσθημα τότε δίνεις χώρο στον επαγγελματισμό και στην εμπειρία που έχεις αποκτήσει για να θεραπεύσεις την πάθηση του ασθενούς»

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΩΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΝ (δότες ανά εκατ. πληθυσμού)

Κερδίζει έδαφος στην Ελλάδα η δωρεά οργάνων

ΤΑ ΟΣΑ ΕΚΤΥΛΙΧΘΗΚΑΝ στο νοσοκομείο ΠΑΙΓΝΗ, στο Ηράκλειο Κρήτης, στις αρχές Φεβρουαρίου θα μείνουν βαθιά χαραγμένα στη μνήμη των εργαζομένων του νοσηλευτικού ιδρύματος. Μετά την άνοση μάχη που έδωσαν οι γιατροί για να κρατήσουν το παιδί εν ζωή, αν και όλες οι ενδείξεις μαρτυρούσαν πως η κακοποίηση που είχε υποστεί ήταν τόσο βαριά που δεν θα επιβίωνε, τέθηκε το δύσκολο θέμα της δωρεάς των οργάνων του.

Έτσι, ξεκίνησε ένας δεύτερος αγώνας για τη διατήρηση της λειτουργίας των οργάνων του, σε μια προσπάθεια ο τραγικός θάνατος του μικρού Αγγελου να αποτελέσει ελπίδα για συνανθρώπους μας με σοβαρά προβλήματα υγείας. Είναι αξιοσημείωτο πως η διεύθυνση της Μονάδας Εντατικής Θεραπείας του συγκεκριμένου

νοσοκομείου, όπου νοσηλεύτηκε και το άτυχο αγοράκι, αποτελεί θετικό παράδειγμα στον νευραλγικό τομέα της δωρεάς οργάνων, καθώς βρισκείται στις τρεις πρώτες θέσεις πανελλαδικά. Εκεί έχει τοποθετηθεί και ένας εκ των 29 συνολικά Συντονιστών Μεταμοσχεύσεων, οι οποίοι όταν ο χρόνος μετράει αντίστροφα συντονίζουν όλες τις ενέργειες που μετατρέπονται σε δώρα ζωής.

Είναι γεγονός πως όταν ο δότης είναι παιδί η διαδικασία είναι πιο δύσκολη, καθώς μοιραία το συναίσθημα βραχυκυκλώνει τη σκέψη. Ο χρόνος μοιάζει για λίγο να παγώνει. Οι γιατροί στο ΠΑΙΓΝΗ έκαναν όμως την υπέρβαση και οι συγγενείς του μικρού Αγγελου έλαβαν τη δύσκολη απόφαση, με αποτέλεσμα αυτός ο μικρός ήρωας να δωρίσει ελπίδα ζωής

σε κομβικά νοσοκομεία ανά τη χώρα, σε συνδυασμό με την ευαισθητοποίηση και την εγρήγορση που επιδεικνύουν οι γιατροί που στελεχώνουν τις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ), ακόμα και σε νοσοκομεία χωρίς Συντονιστές, φαίνεται πως επιδρούν αποφασιστικά σε αυτή την αλλαγή κουλτούρας.

Κάπως έτσι ο απολογισμός του 2024 δημιουργεί αισιοδοξία, καθώς μέσα σε 12 μήνες αξιοποιήθηκαν συνολικά 111 δότες -αριθμός ρεκόρ. Ακόμα πιο ελπιδοφόρο είναι ότι τα τελευταία χρόνια καταγράφεται μια αξιοσημείωτη ανοδική πορεία: Το 2023 ο αντίστοιχος αριθμός διαμορφώθηκε σε 87 και την αμέσως προηγούμενη χρονιά σε 69. Μάλιστα, όπως προκύπτει από τα ίδια δεδομένα, πρόκειται για ρεκόρ 17ετίας, καθώς το 2008 είναι η

Ρεκόρ 17ετίας

Χρόνο με τον χρόνο η δωρεά οργάνων στη χώρα μας κερδίζει έδαφος. Ο νευραλγικός ρόλος των Συντονιστών Μεταμοσχεύσεων του Ελληνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ),

σε συνδυασμό με την ευαισθητοποίηση και την εγρήγορση που επιδεικνύουν οι γιατροί που στελεχώνουν τις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ), ακόμα και σε νοσοκομεία χωρίς Συντονιστές, φαίνεται πως επιδρούν αποφασιστικά σε αυτή την αλλαγή κουλτούρας.

Κάπως έτσι ο απολογισμός του 2024 δημιουργεί αισιοδοξία, καθώς μέσα σε 12 μήνες αξιοποιήθηκαν συνολικά 111 δότες -αριθμός ρεκόρ. Ακόμα πιο ελπιδοφόρο είναι ότι τα τελευταία χρόνια καταγράφεται μια αξιοσημείωτη ανοδική πορεία: Το 2023 ο αντίστοιχος αριθμός διαμορφώθηκε σε 87 και την αμέσως προηγούμενη χρονιά σε 69. Μάλιστα, όπως προκύπτει από τα ίδια δεδομένα, πρόκειται για ρεκόρ 17ετίας, καθώς το 2008 είναι η

χρονιά στην οποία ανατρέχει κανείς με... νοσταλγία. Τότε οι δότες είχαν ανέλθει στους 98, αποτελώντας μια «χρυσή» χρονιά, χωρίς όμως συνέχεια, αφού το 2009 οι αντίστοιχοι αριθμοί έπεσε στους 71 και το 2010 στους 45.

Παιδιά στο εξωτερικό

Μια σημαντική λεπτομέρεια που δεν πρέπει να αγνοείται είναι ότι στο μεταξύ στη λίστα των υποψηφίων ληπτών είναι και παιδιά ανά τον κόσμο που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας. Είναι ενδεικτικό πως κατά μέσο όρο 10 ανήλικοι ασθενείς ταξιδεύουν από τη χώρα μας στην Ιταλία για να υποβληθούν σε μεταμόσχευση ήπατος. Σε αυτή την περίπτωση όμως, κατά κανόνα δεν υποβάλλονται στο μαρτύριο της αναμονής, καθώς η λήψη μοσχεύμα-

1. ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ Η ΦΟΡΤΙΣΗ ΗΤΑΝ ΜΕΓΑΛΗ ΑΛΛΑ...

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

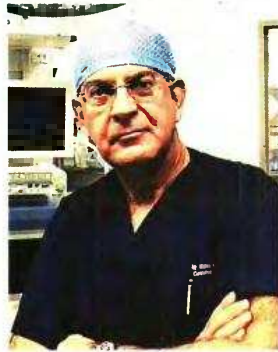
Ημ. Έκδοσης: ...17/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...17/02/2025

Σελίδα: 11

τος γίνεται από ζώντα δότη (συνήθως από τους γονείς). Σε μεταμοσχευτικά κέντρα του εξωτερικού κατεβήθησαν και δύο με τρία επίσης παιδιά, κατ' ετήσια βάση, που χρειάζονται μεταμόσχευση καρδιάς. Περίπου άλλα τόσα μεταβαίνουν στο εξωτερικό για μεταμόσχευση νεφρού (πρόκειται για παιδιά χαμηλού σωματικού τους βάρους που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν στη χώρα μας).

Πρώτη μονάδα στην Ελλάδα
Τα τελευταία χρόνια γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια για οργανωμένη μεταμοσχευτική φροντίδα εντός συνόρων. Τους επόμενους μήνες, όπως σημειώνει στα «ΝΕΑ» ο ομότιμος καθηγητής Παθολογίας - Νεφρολογίας του ΕΚΠΑ και πρόεδρος του Ωνάσειου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου, Ιω-

Ενός λεπτού σιγή από τους γιατρούς που ανέλαβαν την αφαίρεση των οργάνων του μικρού Αγγελου. Του 3χρονου παιδιού που φεύγοντας από τη ζωή χάρισε ζωή σε άλλους συνανθρώπους του. Επικεφαλής της ιατρικής ομάδας ο χειρουργός δρ Βασίλειος Βουγιάρς

πως κάθε δωρεά προϋποθέτει την υπέρβαση, ώστε μέσα στην οδύνη για την απώλεια ενός αγαπημένου ανθρώπου να γεφυρωθεί ο θάνατος με τη ζωή. Ο δρ Βουγιάρς στο πλαίσιο αυτό ανακαλεί και άλλες περιπτώσεις που του έχουν μείνει ανεξίτηλες. Όπως η περίπτωση της 21χρονης Έμμας, φοιτήτριας από το Ηράκλειο Κρήτης, την οποία παρέσυρε αυτοκίνητο στη Θεσσαλονίκη αλλά και του 23χρονου Ιάσονα που έχασε τη ζωή του μετά από τροχαίο έξω από τη Βουλή, στην Αθήνα. Οι γονείς τους, παρά τον ανεπίπετο πόνο τους, αποφάσισαν να δωρίσουν τα όργανα των παιδιών τους, προσφέροντας ζωή σε άλλους συνανθρώπους μας. Και η προσφορά αυτή γεννά ελπίδα.

Ο ίδιος, ήδη από την αρχή της συνομιλίας μας, αναφέρεται με συγκρατημένη αισιοδοξία στα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει στο νεφρολογικό αυτό πεδίο στη χώρα μας. «Υπάρχει κατακόρυφη αύξηση τα τελευταία τρία χρόνια στις μεταμοσχεύσεις στην Ελλάδα, διότι παράλληλα έχει αυξηθεί η δωρεά οργάνων. Και αυτό είναι αποτέλεσμα των συντονισμένων προσπαθειών του Ελληνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων και της τοποθέτησης 29 συντονιστών μεταμοσχεύσεων σε νοσοκομεία ανά

τη χώρα. Συνεπακόλουθα, και ενώ ήμασταν στις τελευταίες θέσεις στην Ευρώπη, τώρα οδεύουμε προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο όπου αναλογούν 18 με 20 δότες ανά 1 εκατομμύριο πληθυσμού».

Και υπενθυμίζει πως το μοντέλο αυτό έχει ήδη δοκιμαστεί στην Ισπανία με την αποτελεσματικότητά του να είναι τεκμηριωμένη. Εκεί αναλογούν 45 με 47 δότες ανά ένα εκατομμύριο πληθυσμού, εξηγεί, χαρτογραφώντας τον δρόμο που πρέπει να διανυθεί. Πάντως κάνοντας μία ανασκόπηση της πολυετούς διαδρομής του στο πεδίο των μεταμοσχεύσεων, καταλήγει πως δεν έχει μετανιώσει στιγμή για την επιλογή του. Η πολυπλοκότητα των επεμβάσεων αυτών τον κέρδισε από την αρχή της σταδιοδρομίας του στη Γενική Χειρουργική.

«Η ανάγκη μου για να συνεισφέρω»

Επειτα ήταν και οι συγκυρίες που τον ευόνησαν. Προς την κατεύθυνση αυτή τον ώθησε ο καθηγητής Χειρουργικής Παναγιώτης Γιαννόπουλος στα χρόνια της ειδικότητας της Γενικής Χειρουργικής, ξεκίνησε τη μεταπτυχιακή του στις μεταμοσχεύσεις ήπατος και νεφρού σε μεγάλα νοσοκομεία της Βρετανίας, ενώ το 1994 βρέθηκε στο πλευρό του καθηγητή Ευάγγελου Χατζηγιαννάκη, ιδρυτή της Α' Χειρουργικής Κλινικής και Μονάδας Μεταμόσχευσης Οργάνων στον Ευαγγελισμό. Σε αυτήν έχουν γίνει συνολικά 910 μεταμοσχεύσεις νεφρού, αποτελώντας το τρίτο σε αριθμό μεταμοσχεύσεων, από τα έξι εξειδικευμένα κέντρα μεταμοσχεύσεων στην Ελλάδα. «Και παρότι σύντομα τελειώνει η θητεία μου, λόγω ηλικίας, φωντώνει πιο πολύ η όρεξή μου και η ανάγκη μου να συνεισφέρω στις μεταμοσχεύσεις. Έχω μετρήσει μεγάλη εμπειρία, έχει εδραιωθεί η διεπιστημονική συνεργασία με άλλα τμήματα του νοσοκομείου μας και έχουν βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και οι επιτυχίες των μεταμοσχεύσεων» λέει. Και καταλήγει υπογραμμίζοντας ότι «οι μεταμοσχεύσεις οργάνων αποτελούν την κορωνίδα της ιατρικής επιστήμης τα τελευταία 30 χρόνια».

άννης Μπολέτης, θα παραδοθεί και θα θεθεί σε λειτουργία το νέο κτίριο, δωρεά του Ιδρύματος «Ανάση», όπου μετά αρσαστεί ένα νοσοκομείο αφιερωμένο στη μεταμόσχευση συμπαγών οργάνων. Σε αυτό θα λειτουργήσει και η πρώτη αυτόνομη μονάδα μεταμόσχευσης αποκλειστικά για παιδιά στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα θα προσφέρει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου και στην Παιδοκαρδιοχειρουργική.

«Υπολογίζουμε ότι έως το καλοκαίρι θα πραγματοποιηθούν οι πρώτες παιδιατρικές μεταμοσχεύσεις. Άμεση προτεραιότητά μας είναι να μπορούν να αντιμετωπίζονται πλέον στη χώρα μας περιστατικά που έως και σήμερα φεύγουν στο εξωτερικό, κυρίως για μεταμόσχευση νεφρών και ήπατος» συμπληρώνει ο καθηγητής. Και διευκρινίζει πως στην Ελλάδα πραγματο-

ποιούνται μεταμοσχεύσεις νεφρού σε μικρούς λήπτες, σημαντικό κριτήριο όμως που καθορίζει εάν θα αντιμετωπιστούν εντός ή εκτός συνόρων είναι το σωματικό τους βάρος (κατ' ελάχιστον πρέπει να ζυγίζουν 30 κιλά). «Στο Λαϊκό έχουν γίνει από το 2020 έως και σήμερα 31 τέτοιες μεταμοσχεύσεις, σε συνεργασία με την Παιδονεφρολογική Κλινική του Παίδων Α. Κυριακού. Στο Ωνάσειο όμως τους επόμενους μήνες θα μπορούν να γίνουν μεταμοσχεύσεις και σε παιδιά με χαμηλότερο σωματικό βάρος, διατηρώντας τη συνεργασία με το Λαϊκό και το Παίδων. Και το 2026 στόχος μας είναι να πραγματοποιούνται και μεταμοσχεύσεις ήπατος σε ανίλικους ασθενείς».

ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Απεξάρτηση εξαρτημένη από τη γραφειοκρατία

Σφωδρές αντιδράσεις ωφελουμένων, γονέων, εργαζομένων και ειδικών για τη συγχώνευση όλων των φορέων κατά των εξαρτήσεων (ναρκωτικά, αλκοόλ, τζόγος, Διαδίκτυο) από την 1η Φεβρουαρίου υπό έναν κοινό Οργανισμό – Τι απαντά η κυβέρνηση

Των Γιώργου Σακκά, Βελίκας Καραβάτσιου

Όλοι οι φορείς κατά των εξαρτήσεων στην Ελλάδα (είτε είναι ναρκωτικά είτε αλκοόλ είτε τζόγος) λειτουργούν από την 1η Φεβρουαρίου υπό έναν κοινό Οργανισμό, σε μία από τις πολιτικές των τελευταίων ετών που έχουν προκαλέσει τις περισσότερες συζητήσεις αλλά και σειρά αντιπαραθέσεων. Και αυτό γιατί αφορούν μία από τις πιο ευάλωτες μεριδές του πληθυσμού της χώρας.

Ετσι, ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, 18 Άνω, Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (ΨΝΘ) καθώς και όλοι οι υπόλοιποι φορείς κατά των εξαρτήσεων συγχωνεύονται υπό τον νέο Εθνικό Οργανισμό Πρόληψης και Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων (ΕΟΠΑΕ). Τι σημαίνει αυτό; Περισσότερες από 200 διασυνδεδεμένες υφιστάμενες δομές, 1.860 εργαζόμενοι και περίπου 15.000 ενταγμένοι λήπτες υπηρεσιών απεξάρτησης εντάσσονται σε μια μορφή κεντρικής διαχείρισης.

Η νέα διοίκηση του νέου Οργανισμού, και συγκεκριμένα ο προσωρινός πρόεδρος και εκπρόσωπος της Ελλάδας στον ΟΗΕ για τα ναρκωτικά, κ. **Αθανάσιος Θεοχάρης**, λέει μιλώντας στο «Βήμα» ότι οι αλλαγές που γίνονται έχουν περισσότερο οργανωτικό χαρακτήρα και δεν αφορούν τις υπηρεσίες που παρέχονται στους συμπολίτες μας που τις έχουν ανάγκη. Από την άλλη μεριά, όμως, έχει εκδηλωθεί και έντονος αντίλογος.

Έντονη ανησυχία

Η δημιουργία του Οργανισμού από την ανακοίνωσή της κιόλας, εδώ και περίπου 15 μήνες, προκάλεσε την ανησυχία στο προσωπικό αλλά και στους συμπολίτες μας οι οποίοι βρίσκονται στις δομές θεραπείας. Η ανησυχία όπως και οι σφωδρές αντιδράσεις, ειδικά των εργαζομένων αλλά και πολλών οικογενειών από τους ωφελούμενους, βασίζονται στην ταχύτητα με την οποία δημιουργήθηκε το θεσμικό πλαίσιο του νέου φορέα, τη φημολογούμενη κατάργηση της αυτοτέλειας των προγραμμάτων απεξάρτησης, αλλά και την πολιτι-

κή νέας διαχείρισης στον διοικητικό και οικονομικό έλεγχο των έως πρόφατα διαφορετικών φορέων. Στα βασικά σχόλια εκείνων που αντίζουν περιλαμβάνονται ακόμα το ανακάτεμα των προγραμμάτων (στεγνά, υποκατάσταση ουσιών και αποτοξίνωση) χωρίς σχέδιο και με βολά σημεία στον νόμο, όπως η ανάμιξη του ιδιωτικού τομέα. Για το τελευταίο οι εκπρόσωποι του νέου Οργανισμού απαντούν ότι υπήρχε ήδη στο σχετικό νομικό πλαίσιο.

Πάντως, έως αυτή τη στιγμή οι βασικές κινήσεις που έχουν νομοθετηθεί ως συνέχεια της ψηφίωσης του νομοσχεδίου για την ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης τον Αύγουστο έχουν να κάνουν με τη συγκέντρωση στον ΕΟΠΑΕ των συνολικών κονδυλίων διαχείρισης ύψους 60 εκατ. ευρώ και την

ένταξη σε αυτόν 1.860 εργαζομένων οι οποίοι εργάζονταν στις προηγούμενες δομές.

«Για τους εργαζομένους δεν αλλάζει απολύτως τίποτα όσον αφορά τη σχέση εργασίας τους, παρά μόνο ο Οργανισμός που ανήκουν και ο οποίος είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, όπως ήταν και ο ΟΚΑΝΑ και το ΚΕΘΕΑ», λέει ο κ. Θεοχάρης.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες

Σχετικά με τις υπηρεσίες που παρέχονται, ο πρόεδρος του ΕΟΠΑΕ διευκρινίζει ότι ο νέος Οργανισμός «αλλάζει τον τρόπο που μέχρι σήμερα αντιμετωπιζαμε την εξάρτηση και τους εθισμούς. Η συγχώνευση των προηγούμενων φορέων δεν σημαίνει ότι καταργείται κάποιο πρόγραμμα. Δεν σταματάει η λειτουργία κανενός φορέα. Πλέον οι ενδιαφερόμενοι πληθαίνουν και κάνει ένα αίτημα στις υπάρχουσες

δομές, οι οποίες παραμένουν και λειτουργούν ως συμβουλευτικοί σταθμοί, και εμείς βοηθάμε να δει τι του ταιριάζει καλύτερα. Η λογική είναι να έχει μία είσοδο στο σύστημα και από εκεί να κατευθύνεται σε όποιο πρόγραμμα του ταιριάζει» σημειώνει.

Ο ειδικός θεραπευτής

«Επίσης για πρώτη φορά κατοχυρώνεται θεσμικά η ειδικότητα του ειδικού θεραπευτή. Δηλαδή όσοι τελειώνουν ένα πρόγραμμα μπορούν μετά από εκπαίδευση να προσληφθούν πλέον σαν ειδικοί θεραπευτές» σημειώνει ο κ. Θεοχάρης.

Ο πρόεδρος του ΕΟΠΑΕ αναφέρει ακόμα ότι πέρα από τις ουσίες στις οποίες ήταν επικεντρωμένες κυρίως οι δομές του ΟΚΑΝΑ στην επαρχία, πλέον θα δημιουργηθούν πολυδύναμες δομές που θα λειτουργούν σε όλους τους νομούς και όπου θα υπάρχει διαχείριση και άλλων εξαρτήσεων, όπως είναι οι «νόμιμες εξαρτήσεις», δηλαδή αλκοόλ, τυχερά παιχνίδια και Διαδίκτυο. Για τις εξαρτήσεις αυτές υπήρχαν δομές κυρίως από το ΚΕΘΕΑ, αλλά και κάποια σημεία του ΟΚΑΝΑ και του 18 Άνω σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Ο αντίλογος

Ωφελούμενοι, πρώην ωφελούμενοι, γονείς και εργαζόμενοι εκφράζουν από την πλευρά τους την αγωνία και την ανησυχία τους για τον τρόπο που θα λειτουργήσει στην πράξη ο νέος ενοποιημένος Οργανισμός. Όπως λέει στο «Βήμα» ο Μ. Χ., πρώην ωφελούμενος του ΚΕΘΕΑ, «πριν από τον προγραμματισμό μας ήταν η ενεργή συμμετοχή. Τα μέλη της κοινότητας, δηλαδή, συμμετείχαμε πρακτικά σε δραστηριότητες όπως η προετοιμασία του φαγητού, τα ψώνια ή οι μετακινήσεις των μελών. Δεν

αποτελέσαμε ποτέ παθητικούς δέκτες υπηρεσιών. Θα μπορούσαν οι κοινότητες, από εδώ και πέρα, να συνεχίσουν να λειτουργούν κατά αυτόν τον τρόπο σε έναν τόσο μεγάλο Οργανισμό».

Κάθε πρόγραμμα, κάθε κοινότητα μέχρι σήμερα είχαν τη φιλοσοφία τους. Ο βασικός φόβος θεραπευμένων και εργαζομένων είναι ότι μέσα στον νέο μεγάλο Οργανισμό θα χαθούν τα χαρακτηριστικά του κάθε προγράμματος και οι ωφελούμενοι τελικά θα απομακρύνονται από τις κοινότητες και τα προγράμματά τους.

Ο Σ. Π. Π. είναι θεραπευμένος του ΚΕΘΕΑ το τρέχον διάστημα και προσπαθεί να μας εξηγήσει τις δυσκολίες της απεξάρτησης και την ψυχολογία του ανθρώπου που παίρνει την απόφαση να μπει σε ένα πρόγραμμα. «Απεξάρτηση από ένα εθισμό σημαίνει θυσίες. Σημαίνει εύθραυστη ψυχολογία. Απεξάρτηση σημαίνει να προσπαθείς να βρεις ένα κομμάτι του εαυτού σου. Δεν είναι μια εύκολη απόφαση. Μεγάλο κομμάτι βασίζεται στην αλληλεμπιστοσύνη της ομάδας. Εμείς, όσο είμαστε τώρα στις κοινότητες, θα ολοκληρώσουμε το πρόγραμμα με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, αλλά η θα γίνει με τους επόμενους: Τι θα γίνει από εδώ και πέρα; Πρέπει να καταλάβουν ότι δεν είμαστε ασθενείς, δεν ψάχνουμε ένα κρεβάτι στο ΕΣΥ, επιλέγουμε, και τονίζω τη λέξη «επιλέγουμε», ένα πρόγραμμα με βάση την προσωπικότητά μας, τι μας ταιριάζει, πώς μπορούμε να λειτουργήσουμε. Αυτό πλέον μπορεί να τελειώνει...».

Το ερώτημα

Ο καθηγητής Κοινωνικής Εργασίας στις Εξαρτήσεις στο Πανεπιστήμιο Αθηνών **Μπάμπης Πουλόπουλος** θέτει το ερώτημα: «Κατά πόσο μπορεί να λειτουργήσει το μοντέλο

6 δομές απεξάρτησης εντάσσονται στον ΕΟΠΑΕ, με μεγαλύτερη εξ αυτών να είναι ο ΟΚΑΝΑ και η δεύτερη σε μέγεθος το ΚΕΘΕΑ

15.000 είναι σήμερα οι ωφελούμενοι, δηλαδή οι άμεσοι λήπτες υπηρεσιών αντιμετώπισης των εξαρτήσεων

200 περίπου είναι οι δομές που θα ελέγχει πλέον ο ΕΟΠΑΕ, εκ των οποίων 130 ανήκουν στον ΟΚΑΝΑ

60 εκατ. ευρώ είναι ο συνολικός προϋπολογισμός του νέου Οργανισμού σύμφωνα με την απόφαση για τη μεταφορά των κονδυλίων που προορίζονταν για τις παλιότερες δομές

9. ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΗ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/02/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/02/2025

Σελίδα: 39

των θεραπευτικών κοινοτήτων σε έναν υπερμεγέθη γραφειοκρατικό οργανισμό, αποκομμένο από την κοινωνία, καταργώντας τη φιλοσοφία και ακριβώς τις πρακτικές των θεραπευτικών κοινοτήτων». Ο Χρήστος Αναστασίου συμμετέχει σε πρόγραμμα μεθόδων. Έχει οικογένεια, και παρότι έχει εγκαταλείψει πολλές φορές το πρόγραμμα, αποφάσισε να μείνει για να μπορεί να είναι λειτουργικός. Κατά τη δική του άποψη: «Είμαστε μια χώρα που δεν ακούει τη φωνή των ενδιαφερομένων. Ξέρετε ποιο είναι το αποτέλεσμα; Οι θεραπευόμενοι φεύγουν από τα προγράμματα και επιστρέφουν στους δρόμους. Έχετε δει τα στοιχεία που έρχονται από τη Θεσσαλονίκη για τη αύξηση του HIV; Αν δείτε τους αριθμούς, θα καταλάβετε τι είναι αυτό που έρχεται»-συνεχίζει χαρακτηριστικά ο ίδιος.

Η Α. Χ., μητέρα ωφελουμένου από τη Θεσσαλονίκη, είναι οργανωμένη. «Κανένας δεν έκανε διάλογο με εμάς τους γονείς, τα παιδιά μας ή τους εργαζομένους των προγραμμάτων για να ρωτήσει αν κάτι τέτοιο θα λειτουργήσει στην πράξη. Αντίθετως, όλα έγιναν βιαστικά, χωρίς καμία προετοιμασία και αγωνίας τις εκδηλώσεις μας. Ο νέος Οργανισμός λειτουργεί 10 ημέρες και ήδη νιώθουμε τις συνέπειες. Βλέπουμε την αλλαγή στο θεραπευτικό μοντέλο να έρχεται. Γιατί συμβαίνει αυτό; Μήπως κάποιοι θέλουν να επικρατήσει το φάρμακο».

Η ψυχίατρος **Κατερίνα Μάτσα** κάνει μια σημαντική παρατήρηση: «Όταν μιλάμε για εξαρτήσεις, δεν μιλάμε μόνο για ναρκωτικά και αλκοόλ, αλλά και για τζόγο, τσιγάρα και Διαδίκτυο». Ειδικά, το θέμα της απεξάρτησης από τον εθισμό του διαδικτύου αφορά και μικρότερους ηλικιακά θεραπευόμενους διαρκώς σε μεγαλύτερους αριθμούς τα τελευταία χρόνια.

“
Είμαστε μια χώρα που δεν ακούει τη φωνή των ενδιαφερομένων. Ξέρετε ποιο είναι το αποτέλεσμα; Οι θεραπευόμενοι φεύγουν από τα προγράμματα και επιστρέφουν στους δρόμους

Ο Χρήστος Εποπτευόμενης Χρήσης του ΟΚΑΝΑ στο κέντρο της Αθήνας. «Οι αλλαγές που γίνονται έχουν περισσότερο οργανωτικό χαρακτήρα και δεν αφορούν τις υπηρεσίες που παρέχονται στους συμπολίτες μας που τις έχουν ανάγκη» λέει η διοίκηση του νέου φορέα (ΕΟΠΑΕ)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: LINTIME NEWS / ΓΙΩΝΝΗΣ ΠΑΛΚΟΣ